Europa-Parlamentet
2024-2029

VEDTAGNE TEKSTER

P10_TA(2025)0129

Kommissionens rapport om retsstatssituationen 2024

Europa-Parlamentets beslutning af 18. juni 2025 om Kommissionens rapport om retsstatssituationen 2024 (2024/2078(INI))

Europa-Parlamentet,

– der henviser til traktaten om Den Europæiske Union (TEU), særlig artikel 2, artikel 3, stk. 1, artikel 3, stk. 3, andet afsnit, artikel 4, stk. 3, og artikel 5, 6, 7, 11, 19 og 49,

– der henviser til traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde (TEUF), særlig artiklerne vedrørende respekt for og beskyttelse og fremme af demokrati, retsstatsprincippet og grundlæggende rettigheder i Unionen, herunder artikel 70, 258, 259, 260, 263, 265 og 267,

– der henviser til Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder (chartret),

– der henviser til EU-Domstolens praksis,

– der henviser til Kommissionens meddelelse af 24. juli 2024 med titlen "Rapport om retsstatssituationen 2024 – Retsstatssituationen i Den Europæiske Union" (COM(2024)0800) og bilaget hertil med anbefalinger til medlemsstaterne,

– der henviser til Kommissionens meddelelse af 30. oktober 2024 om EU's udvidelsespolitik (COM(2024)0690) og de ledsagende arbejdsdokumenter fra Kommissionens tjenestegrene (udvidelsespakken),

– der henviser til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU, Euratom) 2020/2092 af 16. december 2020 om en generel ordning

med konditionalitet til beskyttelse af Unionens budget[1] (forordningen om konditionalitet vedrørende retsstatsprincippet),

– der henviser til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/1060 af 24. juni 2021 om fælles bestemmelser for Den Europæiske Fond for Regionaludvikling, Den Europæiske Socialfond Plus, Samhørighedsfonden, Fonden for Retfærdig Omstilling og Den Europæiske Hav-, Fiskeri- og Akvakulturfond og om finansielle regler for nævnte fonde og for Asyl-, Migrations- og Integrationsfonden, Fonden for Intern Sikkerhed og instrumentet for finansiel støtte til grænseforvaltning og visumpolitik[2] (forordningen om fælles bestemmelser),

– der henviser til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU, Euratom) 2024/2509 af 23. september 2024 om de finansielle regler vedrørende Unionens almindelige budget[3] (finansforordningen), særligt artikel 6, stk. 3,

– der henviser til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/692 af 28. april 2021 om oprettelse af programmet for borgere, ligestilling, rettigheder og værdier og om ophævelse af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1381/2013 og Rådets forordning (EU) nr. 390/2014[4],

– der henviser til verdenserklæringen om menneskerettighederne,

– der henviser til FN's instrumenter om beskyttelse af menneskerettighederne og de grundlæggende frihedsrettigheder, såsom verdenserklæringen om menneskerettighederne, den internationale konvention om borgerlige og politiske rettigheder, konventionen om afskaffelse af alle former for racediskrimination, konventionen om afskaffelse af alle former for diskrimination imod kvinder og konventionen om rettigheder for personer med handicap, erklæringen vedrørende rettigheder for personer, der tilhører nationale eller etniske, religiøse og sproglige minoriteter, anbefalingerne fra FN's forum om mindretalsspørgsmål og til henstillingerne og rapporterne fra FN's universelle regelmæssige gennemgang samt retspraksis i FN's traktatorganer og Menneskerettighedsrådets særlige procedurer,

– der henviser til den europæiske menneskerettighedskonvention, den europæiske socialpagt, Den Europæiske

---

1 EUT L 433 af 22.12.2020, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2020/2092/oj.
2 EUT L 231 af 30.6.2021, s. 159, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1060/oj.
3 EUT L, 2024/2509, 26.9.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj.
4 EUT L 156 af 5.5.2021, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/692/oj.

Menneskerettighedsdomstols (ECHR) og Den Europæiske Komité for Sociale Rettigheders retspraksis og til konventioner, henstillinger, resolutioner, udtalelser og rapporter fra Europarådets Parlamentariske Forsamling, Ministerkomitéen, menneskerettighedskommissæren, Den Europæiske Kommission mod Racisme og Intolerance, styringskomitéen for bekæmpelse af forskelsbehandling, inklusion og mangfoldighed, Venedigkommissionen og andre organer under Europarådet,

– der henviser til Europarådets konvention om forebyggelse og bekæmpelse af vold mod kvinder og vold i hjemmet,

– der henviser til den europæiske pagt om regionale sprog eller mindretalssprog og til Europarådets rammekonvention om beskyttelse af nationale mindretal,

– der henviser til aftalememorandummet af 23. maj 2007 mellem Europarådet og Den Europæiske Union samt Rådets konklusioner af 17. december 2024 om EU's prioriteter for samarbejdet med Europarådet 2025-2026,

– der henviser til Kommissionens begrundede forslag af 20. december 2017 til Rådets afgørelse hvorved det fastslås, at der er en klar fare for, at Republikken Polen groft overtræder retsstatsprincippet (COM(2017)0835), udstedt i henhold til artikel 7, stk. 1, i TEU,

– der henviser til sin beslutning af 25. oktober 2016 med henstillinger til Kommissionen om oprettelse af en EU-mekanisme for demokrati, retsstatsprincippet og grundlæggende rettigheder[1],

– der henviser til sin beslutning af 7. februar 2018 om beskyttelse og ikkediskrimination af EU-borgere tilhørende mindretal i EU-medlemsstaterne[2],

– der henviser til sin beslutning af 1. marts 2018 om Kommissionens beslutning om at tage artikel 7, stk. 1, i TEU i anvendelse i forbindelse med situationen i Polen[3],

– der henviser til sin beslutning af 19. april 2018 om behovet for at oprette et instrument for europæiske værdier til støtte for civilsamfundsorganisationer, der fremmer de grundlæggende værdier inden for Den Europæiske Union på lokalt og nationalt plan[4],

– der henviser til sin beslutning af 12. september 2018 om et forslag om at opfordre Rådet til i henhold til artikel 7, stk. 1, i traktaten om

---

1 EUT C 215 af 19.6.2018, s. 162.
2 EUT C 463 af 21.12.2018, s. 21.
3 EUT C 129 af 5.4.2019, s. 13.
4 EUT C 390 af 18.11.2019, s. 117.

Den Europæiske Union, at fastslå, at der er en klar fare for, at Ungarn groft overtræder de værdier, som Unionen bygger på[1],

– der henviser til sin beslutning af 13. november 2018 om minimumsstandarder for mindretal i EU[2],

– der henviser til sin beslutning af 14. november 2018 om behovet for en omfattende EU-mekanisme til beskyttelse af demokrati, retsstatsprincippet og grundlæggende rettigheder[3],

– der henviser til sin beslutning af 7. oktober 2020 om oprettelse af en EU-mekanisme for demokrati, retsstatsprincippet og grundlæggende rettigheder[4],

– der henviser til sin beslutning af 13. november 2020 om covid-19-foranstaltningernes indvirkning på demokrati, retsstatsprincippet og grundlæggende rettigheder[5],

– der henviser til sin beslutning af 17. december 2020 om det europæiske borgerinitiativ "Minority SafePack – en million underskrifter for mangfoldighed i Europa"[6],

– der henviser til sin beslutning af 10. juni 2021 om retsstatssituationen i Den Europæiske Union og anvendelsen af forordning (EU, Euratom) 2020/2092 om konditionalitet[7],

– der henviser til sin beslutning af 24. juni 2021 om Kommissionens rapport om retsstatssituationen 2020[8],

– der henviser til sin beslutning af 8. juli 2021 om udarbejdelse af retningslinjer for anvendelsen af den generelle konditionalitetsordning for beskyttelse af Unionens budget[9],

– der henviser til sin beslutning af 16. september 2021 med henstillinger til Kommissionen om at identificere kønsbaseret vold som et nyt kriminalitetsområde som omhandlet i artikel 83, stk. 1, i TEUF[10],

– der henviser til sin beslutning af 11. november 2021 om styrkelse af demokrati og mediefrihed og -pluralisme i EU: uberettiget brug af

---

1 EUT C 433 af 23.12.2019, s. 66.
2 EUT C 363 af 28.10.2020, s. 13.
3 EUT C 363 af 28.10.2020, s. 45.
4 EUT C 395 af 29.9.2021, s. 2.
5 EUT C 415 af 13.10.2021, s. 36.
6 EUT C 445 af 29.10.2021, s. 70.
7 EUT C 67 af 8.2.2022, s. 86.
8 EUT C 81 af 18.2.2022, s. 27.
9 EUT C 99 af 1.3.2022, s. 146.
10 EUT C 117 af 11.3.2022, s. 88.

civil- og strafferetlige foranstaltninger til at bringe journalister, NGO'er og civilsamfundet til tavshed[1] ,

– der henviser til sin beslutning af 15. december 2021 om evaluering af forebyggende foranstaltninger til undgåelse af korruption, regelstridige udgifter og misbrug af EU-midler og nationale midler i forbindelse med nødfonde og kriserelaterede udgiftsområder[2] ,

– der henviser til sin beslutning af 8. marts 2022 om indskrænkning af råderummet for civilsamfundet i Europa[3] ,

– der henviser til sin beslutning af 10. marts 2022 om retsstatsprincippet og konsekvenserne af EU-Domstolens afgørelse[4] ,

– der henviser til sin beslutning af 19. maj 2022 om Kommissionens rapport om retsstatssituationen 2021[5],

– der henviser til sin beslutning af 9. juni 2022 om retsstatsprincippet og den potentielle godkendelse af Polens nationale genopretningsplan[6],

– der henviser til sin beslutning af 15. september 2022 om situationen vedrørende grundlæggende rettigheder i Den Europæiske Union i 2020 og 2021[7],

– der henviser til sin beslutning af 15. september 2022 om forslag til Rådets afgørelse om på grundlag af artikel 7, stk. 1, i traktaten om Den Europæiske Union at fastslå, at der er en klar fare for, at Ungarn groft overtræder de værdier, som Unionen bygger på[8],

– der henviser til sin beslutning af 20. oktober 2022 om retsstatsprincippet i Malta fem år efter mordet på Daphne Caruana Galizia[9],

– der henviser til sin beslutning af 20. oktober 2022 om tiltagende hadforbrydelser mod LGBTIQ+-personer i Europa i lyset af det nylige homofobiske mord i Slovakiet[10],

---

1 EUT C 205 af 20.5.2022, s. 2.
2 EUT C 251 af 30.6.2022, s. 48.
3 EUT C 347 af 9.9.2022, s. 2.
4 EUT C 347 af 9.9.2022, s. 168.
5 EUT C 479 af 16.12.2022, s. 18.
6 EUT C 493 af 27.12.2022, s. 108.
7 EUT C 125 af 5.4.2023, s. 80.
8 EUT C 125 af 5.4.2023, s. 463.
9 EUT C 149 af 28.4.2023, s. 15.
10 EUT C 149 af 28.4.2023, s. 22.

– der henviser til sin beslutning af 10. november 2022 om racemæssig retfærdighed, ikkeforskelsbehandling og bekæmpelse af racisme i EU[1] ,

– der henviser til sin beslutning af 24. november 2022 om vurderingen af Ungarns overholdelse af betingelserne vedrørende retsstatsprincippet i henhold til forordningen om konditionalitet og status for den ungarske genopretnings- og resiliensplan[2] ,

– der henviser til sin beslutning af 30. marts 2023 med titlen "Rapport om retsstatssituationen 2022 – Retsstatssituationen i Den Europæiske Union"[3] ,

– der henviser til sin beslutning af 18. april 2023 om institutionelle forbindelser mellem EU og Europarådet[4] ,

– der henviser til sin beslutning af 28. februar 2024 om "Kommissionens rapport om retsstatssituationen 2023"[5],

– der henviser til sin beslutning af 29. februar 2024 om uddybning af EU-integrationen med henblik på fremtidige udvidelser[6],

– der henviser til sin beslutning af 1. juni 2023 om krænkelser af retsstatsprincippet og grundlæggende rettigheder i Ungarn og indefrosne EU-midler[7],

– der henviser til betænkningen fra dets undersøgelsesudvalg til at efterforske brugen af Pegasus-spyware (PEGA) og tilsvarende overvågningsspyware og til sin henstilling af 15. juni 2023 til Rådet og Kommissionen efter undersøgelsen af påstande om overtrædelser eller om fejl eller forsømmelser i forbindelse med gennemførelsen af EU-retten i forbindelse med brugen af Pegasus-spyware og tilsvarende overvågningsspyware[8],

---

1 EUT C 161 af 5.5.2023, s. 10.
2 EUT C 167 af 11.5.2023, s. 74.
3 EUT C 341 af 27.9.2023, s. 2.
4 EUT C, C/2023/442, 1.12.2023, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2023/442/oj.
5 EUT C, C/2024/6743, 26.11.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/6743/oj
6 EUT C, C/2024/6746, 26.11.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/6746/oj.
7 EUT C, C/2023/1223, 21.12.2023, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2023/1223/oj
8 EUT C, C/2024/494, 23.1.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/494/oj.

– der henviser til sin beslutning af 11. juli 2023 om valgloven, undersøgelsesudvalget og retsstatsprincippet i Polen[1],

– der henviser til sin beslutning af 19. oktober 2023 om retsstatsprincippet i Malta: seks år efter mordet på Daphne Caruana Galizia og behovet for at beskytte journalister[2] ,

– der henviser til Kommissionens meddelelse af 6. december 2023 med titlen "Ingen plads til had: et forenet Europa mod had" (JOIN(2023)0051),

– der henviser til sin beslutning af 18. januar 2024 om situationen vedrørende grundlæggende rettigheder i Den Europæiske Union – årsberetning 2022 og 2023[3] ,

– der henviser til sin beslutning af 18. januar 2024 om udvidelse af listen over strafbare handlinger i EU til hadefuld tale og hadforbrydelser[4] ,

– der henviser til Europa-Parlamentets beslutning af 24. april 2024 om igangværende høringer inden for rammerne af artikel 7, stk. 1, i TEU vedrørende Ungarn for at styrke retsstatsprincippet og konsekvenserne heraf for budgettet[5],

– der henviser til afslutningen af proceduren vedrørende Polen i henhold til artikel 7 i TEU, som Kommissionen bebudede den 29. maj 2024, efter at Polen havde taget skridt for at genoprette overensstemmelsen med EU's retsstatsstandarder,

– der henviser til resolution 2262 (2019) af 24. januar 2019 fra Europarådets Parlamentariske Forsamling (PACE) om fremme af rettighederne for personer, der tilhører nationale mindretal,

– der henviser til henstillingerne og rapporterne fra Kontoret for Demokratiske Institutioner og Menneskerettigheder, højkommissæren for nationale mindretal, repræsentanten for mediefrihed og andre organer under Organisationen for Sikkerhed og Samarbejde i Europa (OSCE), til samarbejdet mellem EU og OSCE om demokratisering, institutionsopbygning og menneskerettigheder og til OSCE's årlige rapport om hadforbrydelser, hvori de deltagende stater har forpligtet sig til at

---

1 EUT C, C/2024/3995, 17.7.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/3995/oj.
2 EUT C, C/2024/2656, 29.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/2656/oj.
3 EUT C, C/2024/5739, 17.10.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/5739/oj.
4 EUT C, C/2024/5733, 17.10.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/5733/oj.
5 Vedtagne tekster, P9_TA(2024)0367.

vedtage lovgivning, der fastsætter sanktioner under hensyntagen til alvoren af hadforbrydelser, til at træffe foranstaltninger til at løse problemet med underrapportering og til at indføre eller videreudvikle kapacitetsopbygningsaktiviteter til, at ordensmagten, anklagemyndighederne og juridiske embedsfolk kan virke for at forebygge, efterforske og retsforfølge hadforbrydelser,

– der henviser til Den Europæiske Revisionsrets særberetninger af 17. december 2024 om håndhævelse af EU-retten (28/2024), af 22. februar 2024 om retsstatsprincippet i EU (03/2024) og af 10. januar 2022 om EU's støtte til retsstatsprincippet på Vestbalkan (01/2022) og til dens analyse af 28. februar 2024 om Kommissionens rapportering om retsstatssituationen (02/2024) og anbefalingerne heri,

– der henviser til de politiske retningslinjer for den næste Kommission 2024-2029, som Ursula von der Leyen, kandidaten til posten som kommissionsformand, fremlagde for Parlamentet den 18. juli 2024,

– der henviser til Eurobarometerundersøgelserne fra 2024 om korruption, der viser, at korruption fortsat er et alvorligt problem for borgere og virksomheder i EU,

– der henviser til feedbackrapporter, missionsrapporter, skriftlige forespørgsler og svar fra Overvågningsgruppen for demokrati, retsstatsprincippet og grundlæggende rettigheder (DRFMG)[1],

– der henviser til forretningsordenens artikel 55,

– der henviser til udtalelse fra Udenrigsudvalget,

– der henviser til udtalelse fra Retsudvalget,

– der henviser til betænkning fra Udvalget om Borgernes Rettigheder og Retlige og Indre Anliggender (A10-0100/2025),

A. der henviser til, at Unionen bygger på de fælles værdier fastsat i artikel 2 i TEU om respekt for den menneskelige værdighed, frihed, demokrati, ligestilling, retsstaten og respekt for menneskerettighederne, herunder rettigheder for personer, der tilhører mindretal – værdier, der er fælles for medlemsstaterne, og som er afspejlet i chartret og nedfældet i de internationale menneskerettighedstraktater; der henviser til, at chartret udgør en del af EU's primære ret; der henviser til, at demokrati, retsstatsprincippet og grundlæggende rettigheder er gensidigt forstærkende værdier, som, hvis de undergraves, udgør en systemisk

---

1 Om DRFMG-tilsynsaktiviteter: https://www.europarl.europa.eu/committees/da/libe-democracy-rule-of-law-and-fundament/product-details/20190103CDT02662

trussel mod rettighederne og frihedsrettighederne for mennesker, der bor i EU;

B. der henviser til, at det fremgår af artikel 49 i TEU, der giver mulighed for, at enhver europæisk stat kan ansøge om at blive medlem af Den Europæiske Union, at Unionen består af stater, som frit og frivilligt har forpligtet sig til at overholde de fælles værdier, jf. artikel 2 i TEU, som respekterer disse værdier, og som påtager sig at fremme dem; der henviser til, at EU-lovgivning således er baseret på den grundlæggende præmis, at hver medlemsstat deler disse værdier med samtlige andre medlemsstater og anerkender, at disse medlemsstater deler dem med den; der henviser til, at denne præmis forudsætter og begrunder, at der foreligger en gensidig tillid mellem medlemsstaterne med hensyn til anerkendelsen af disse værdier og dermed under iagttagelse af EU-retten, der gennemfører disse[1][2]; der henviser til, at medlemsstaterne skal sikre, at enhver tilbagegang i beskyttelsen af de værdier, der er fastsat i artikel 2 i TEU, forebygges;

C. der henviser til, at civilsamfundsorganisationer (CSO'er), de retlige aktører, sammenslutninger, uafhængige medier og græsrodsbevægelser fortsat er en af retsstatens hjørnesten, idet de fremmer gennemsigtighed, ansvarlighed og borgerdeltagelse i demokratiske processer; der henviser til, at disse aktører har spillet en afgørende rolle i sikringen af retsvæsenets uafhængighed, ytringsfriheden og andre forfatningsmæssige værdier, og at de ofte har handlet under tiltagende politiske og juridiske begrænsninger;

D. der henviser til, at princippet om loyalt samarbejde i artikel 4, stk. 3, i TEU pålægger Unionen og medlemsstaterne en forpligtelse til at bistå hinanden med at opfylde de forpligtelser, der følger af traktaterne, med fuld gensidig respekt, og til at træffe alle relevante foranstaltninger, generelle eller specifikke, for at sikre opfyldelsen af de forpligtelser, der følger af traktaterne eller af retsakter vedtaget af Unionens institutioner; der henviser til, at medlemsstaterne bør afholde sig fra foranstaltninger, der kan bringe opnåelsen af Unionens mål i fare;

E. der henviser til, at 74 % af respondenterne i en nylig Eurobarometerundersøgelse mener, at EU spiller en vigtig rolle med hensyn til at opretholde retsstatsprincippet, og at 89 % mener, at det er vigtigt for alle EU's medlemsstater at respektere EU's kerneværdier; der henviser til, at styrkelse, på den nuværende globale økonomiske og politiske baggrund, af borgernes tillid til

---

1 Domstolens udtalelse 2/13 af 18. december 2014, ECLI:EU:C:2014:2454, præmis 168.

2 Domstolens dom af 24. juni 2019, Europa-Kommissionen mod Republikken Polen, C-619/18, ECLI:EU:C:2019:531, præmis 42.

retsstaten og robustheden af demokratier på EU-plan er en afgørende faktor;

F. der henviser til, at tiltrædelse af EU altid skal være en meritbaseret procedure, hvori der indgår en vurdering af, hvorvidt en enkelt ansøger opfylder Københavnskriterierne, navnlig kriterierne om at sikre fuld respekt for menneskerettighederne, demokratiet og retsstatsprincippet, for at sikre, at EU's udvidelse styrker snarere end svækker EU og dets indre marked; der henviser til, at den grundlæggende rolle, som instrumentet til førtiltrædelsesbistand spiller som et EU-instrument, er med henblik på at støtte retsstatsprincippet, demokratiet og menneskerettighederne i kandidatlandene og de potentielle kandidatlande, herunder styrkelse af de demokratiske institutioner og CSO'erne, og fremskridt med hensyn til god regeringsførelse og bekæmpelse af korruption, fremme og beskyttelse af ikkeforskelsbehandling og ligestilling mellem kønnene og styrkelse af kapaciteter til konfliktforebyggelse og -løsning;

Retsvæsenets uafhængighed

1. understreger, at et retfærdigt og tilgængeligt retsvæsen er et grundlæggende retsstatsprincip, der kræver domstolenes uafhængighed; gentager, at adgang til domstolsprøvelse er afgørende for, at borgerne kan udøve deres rettigheder, udfordre forskelsbehandling og holde beslutningstagerne ansvarlige;

2. minder om, at robuste nationale retssystemer i medlemsstaterne, kandidatlandene og de potentielle kandidatlande er absolut nødvendige, eftersom Kommissionen er afhængig af, at nationale retsmyndigheder håndhæver EU-lovgivningen, og at de er af afgørende betydning for retsligt samarbejde på tværs af EU samt for fremme af gensidig tillid; bemærker med bekymring, at selv om nogle retssystemer kan forekomme solide på papiret, er dette ikke altid i overensstemmelse med virkeligheden;

3. understreger behovet for dommeres upartiskhed; minder om, at udnævnelse og forfremmelse af dommere udelukkende skal bestemmes ud fra deres kvalifikationer og ikke må påvirkes af politiske eller personlige betragtninger, eftersom dommerne er afgørende for at sikre retsvæsenets uafhængighed; minder om, at kriterierne for udnævnelser og forfremmelser til højtstående dommerembeder skal være fuldt gennemsigtige;

4. understreger den vigtige rolle, som nationale domstolsråd spiller med hensyn til at beskytte retsvæsenets uafhængighed; mener, at det er nødvendigt at evaluere de reformer, der er ved at blive vedtaget i forskellige medlemsstater, og opfordrer til, at disse styrelsers sammensætning og funktionsmåder tilpasses til de standarder, der er fastsat af Kommissionen og Europarådet, og som

er blevet godkendt af EU-Domstolen; opfordrer til, at Kommissionen i sine fremtidige rapporter om retsstatssituationen især fokuserer på medlemsstaternes nationale domstolsråds roller, strukturer og funktion som led i sin vurdering af retsvæsenets uafhængighed;

5. påpeger, at anklagemyndigheden er et centralt element i medlemsstaternes kapacitet til at bekæmpe kriminalitet og korruption; beklager enhver form for indblanding i korruptionsundersøgelser fra regeringens eller politikeres side og minder om, at ingen er hævet over loven; fordømmer misbruget af retssystemet til politiske formål, herunder forfølgelse af politiske modstandere og indblanding i korruptionsundersøgelser; understreger, at både politisk motiveret retsforfølgning og amnesti og benådningsprocedurer drevet af politiske interesser undergraver offentlighedens tillid til forfatningsmæssige principper og EU-standarder; fremhæver betydningen af at sikre anklagemyndighedens autonomi og selvstændighed for dermed at sikre den mod enhver politisk indblanding i dens arbejde, navnlig fra regeringen; fremhæver betydningen af gennemsigtige processer for udnævnelse af anklagere som en vigtig faktor i bevarelsen af offentlighedens tillid til strafferetssystemet; fremhæver sin bekymring over gentagne angreb på dommere og anklagere, der foretager højtprofilerede politiske efterforskninger i forbindelse med sager om korruption og magtmisbrug begået mod politiske modstandere;

6. opfordrer til, at disciplinærprocedurer for dommere og anklagere håndteres af uafhængige organer uden politisk indflydelse, og om nødvendigt til, at disciplinærordningen reformeres for at forhindre, at de politiske myndigheder anvender dem til at kontrollere retsvæsenet;

7. opfordrer Kommissionen til at bevare et permanent tilsyn for at sikre, at dommere og anklagere fortsat er uafhængige af de myndigheder, der har ansvaret for deres udnævnelse eller genudnævnelse; opfordrer Kommissionen til proaktivt at overvåge og hurtigt reagere på risici for tilbageskridt på retsstatsområdet med hensyn til retsvæsenets uafhængighed og adgangen til domstolsprøvelse i overensstemmelse med princippet om ikkeforringelse som præciseret i EU-Domstolens seneste praksis;

8. bemærker, at Kommissionen har konstateret, at der foreligger strukturelle udfordringer med hensyn til at forbedre effektiviteten, tilgængeligheden og kvaliteten af retsvæsenet i nogle medlemsstater[1] og i kandidatlande og potentielle kandidatlande; bemærker, at Kommissionen har konstateret, at flere medlemsstater har afsat yderligere ressourcer til at styrke retssystemernes modstandsdygtighed for at sikre rettidig løsning af sager og mindske

---

1 COM(2024)0800, bilag med henstillinger, s. 1, 9, 11, 19 og 24.

efterslæbet, mens lønniveauet i andre medlemsstater fortsat udgør udfordringer, hvilket ofte fører til mangel og ledige stillinger; bemærker, at manglende finansiering og personale kan underminere adgangen til og effektiviteten af retssystemerne og dermed udhule tilliden til retsstaten; fremhæver, at passende aflønning er af afgørende betydning for at tiltrække og fastholde kvalificeret retspersonale; er af den faste overbevisning, at uddannelse er et centralt element, der sikrer dommeres uafhængighed samt retssystemets kvalitet og effektivitet; fastslår, at et vigtigt element i retsstatssituationen og i en retfærdig rettergang er retssager, der gennemføres inden for en rimelig tidshorisont; bemærker i den forbindelse, at resultattavlen for retlige anliggender viser betydelige forskelle på tværs af EU's retsområde;

9. opfordrer medlemsstaterne til at sikre uddannelsesmuligheder for dommere; er af den faste overbevisning, at uddannelse bør være tværfaglig med særligt fokus på ligestilling mellem kønnene; gentager, at passende ressourcer, herunder finansiering, infrastruktur og kvalificeret personale, er af afgørende betydning for effektiviteten af og adgangen til retssystemet; anerkender den rolle, som personalet ved domstolene, herunder notarer, spiller i mange medlemsstater; opfordrer alle medlemsstater til at følge op på korruptionssager inden for en rimelig tidsfrist af hensyn til ikke at skabe et indtryk af straffrihed blandt deres borgere; opfordrer medlemsstaterne til at udnytte de muligheder, som digitaliseringen tilbyder med henblik på at forenkle procedurer og processer, forbedre effektiviteten og adgangen, spare tid og reducere opbevaringsomkostninger;

10. understreger betydningen af uafhængige retssystemer og adgang til gratis retshjælp for at sikre lige adgang til domstolsprøvelse; gentager, at tilstrækkelige ressourcer, herunder infrastruktur og personale, er afgørende for at forbedre retssystemerne; henstiller, at medlemsstaterne tager konkrete skridt til at forbedre adgangen til domstolsprøvelse for marginaliserede og udsatte grupper, herunder gennem tilstrækkeligt finansierede, forbedrede retshjælpssystemer og foranstaltninger med henblik på at tackle sprogbarrierer og digitale kløfter;

11. minder om, at det fremgår af Kommissionens rapport om retsstatssituationen 2024, at der stadig er alvorlige bekymringer om retsvæsenets uafhængighed i Ungarn, og at anklagemyndigheden stadig udsættes for politisk indflydelse, hvilket udgør en risiko for utilbørlig indblanding i individuelle sager, og at dommeres ytringsfrihed fortsat er under pres, samt at der fortsat føres smædekampagner mod dommere i medierne;

12. glæder sig over EU-Domstolens centrale rolle med hensyn til at opretholde retsstatsprincippet i hele EU; støtter yderligere initiativer til fremme af EU-Domstolens ressourcer og kapaciteter til effektivt at

håndtere retsstatsprincippets videre udfordringer; gentager, at de nationale domstole i overensstemmelse med artikel 19 i TEU og artikel 267 i TEUF ikke må hindres i at anvende muligheden for at anmode EU-Domstolen om en præjudiciel afgørelse; opfordrer Kommissionen til at foretage en systematisk kontrol i denne henseende som led i sin årlige rapport om retsstatssituationen og til at indlede traktatbrudsprocedurer i tilfælde, hvor nationale dommere står over for hindringer i denne henseende;

13. beklager tendensen, hvor nogle medlemsstater selektivt anvender, forsinker eller undlader at gennemføre EU-Domstolens og Menneskerettighedsdomstolens domme, og opfordrer til rettidig gennemførelse af samme; fremhæver, at medlemsstaterne og EU-institutionerne skal integrere og gennemføre EU-Domstolens seneste retspraksis systematisk for at opretholde retsstatsprincippet og sikre en ensartet anvendelse af EU-lovgivningen; opfordrer til en hurtig tilpasning af national lovgivning og institutionelle rammer for at efterleve retsafgørelserne;

14. gentager sin stærke støtte til Den Internationale Domstol og Den Internationale Straffedomstol (ICC) som væsentlige, uafhængige og upartiske retsinstitutioner i en særligt udfordrende tid for international retspleje; minder om behovet for fuldt ud at gennemføre Den Internationale Domstols afgørelser, som er juridisk bindende; opfordrer Unionen, dens medlemsstater og kandidatlande og potentielle kandidatlande til fortsat at støtte ICC;

15. opfordrer indtrængende Kommissionen til at træde i karakter som traktaternes vogter og efterleve sit ansvar for håndhævelsen af Unionens grundlæggende rettigheder, herunder dem, som er fastsat i artikel 2 i TEU og i EU's primære ret og ikke forlade sig på, at borgerne selv bringer sager for domstolene for at sikre, at EU-retten efterleves; understreger, at manglende gennemførelse af nationale og internationale domme krænker retsstatsprincippet og risikerer at efterlade folk uden retsmidler og kan skabe en opfattelse i offentligheden af, at domme kan tilsidesættes, hvilket undergraver den generelle tillid til en retfærdig rettergang; understreger den grundlæggende rolle, som EU-Domstolen og Menneskerettighedsdomstolen spiller for at sikre overholdelse af lovgivningen og garantere ensartet anvendelse af lovgivningen; foreslår, at der fastsættes klare frister for gennemførelsen af retsafgørelser samt en detaljeret overvågningsplan for gennemførelsen af domme; opfordrer indtrængende Kommissionen til om nødvendigt at indlede traktatbrudsprocedurer sammen med forslag om foreløbige foranstaltninger; opfordrer medlemsstaterne til straks at gennemføre verserende domme fra EU-Domstolen og Menneskerettighedsdomstolen og foreslår, at der oprettes en overvågningsenhed til at overvåge gennemførelsen af EU-Domstolens og Menneskerettighedsdomstolens afgørelser vedrørende demokrati, retsstatsprincippet og grundlæggende

rettigheder i EU-landene og til fuldt ud at integrere overvågningsenhedens resultater i den årlige rapport om retsstatssituationen; anbefaler, at Kommissionen navnlig træffer foranstaltninger vedrørende tilfælde af manglende gennemførelse af EU-Domstolens domme på grundlag af artikel 260, stk. 2, i TEUF og anvender forordningen om konditionalitet vedrørende retsstatsprincippet i tilfælde af manglende efterlevelse af EU-Domstolens og ECHR's domme, hvor den konstaterede overtrædelse påvirker eller udgør en alvorlig risiko for at påvirke Unionens budget eller finansielle interesser; understreger, at systematisk manglende overholdelse af EU-lovgivningen skal medføre håndgribelige bødestraffe for at sikre reel afskrækkelse; opfordrer Kommissionen til at vurdere, om forsinkelser eller manglende efterkommelse af sådanne afgørelser berettiger passivitetssøgsmål i henhold til artikel 258 i TEUF; opfordrer Kommissionen til systematisk at analysere data om manglende overholdelse med landespecifikke synspunkter fra FN's traktatorganer;

16. glæder sig over revisionen af direktivet om ofres rettigheder[1] for at lukke huller i lovgivningen og sikre, at ofre kan få adgang til domstolsprøvelse og modtage støtte; opfordrer Rådet til så vidt muligt at medtage bestemmelser fra Parlamentets mandat, herunder bestemmelser, der sikrer ofres ret til at prøve afgørelser i straffesager, om adgang til retsmidler og rimelig kompensation og om omfattende støttetjenester, navnlig for dem, der befinder sig i sårbare situationer; understreger betydningen af effektiv dataindsamling, af at øge tildelingen af ressourcer til bistand til ofre og af at beskytte ofres privatliv og personoplysninger for at forhindre sekundær viktimisering og sikre, at ofre, herunder papirløse migranter og asylansøgere, i sikkerhed kan anmelde forbrydelser; forventer, at begge lovgivere vedtager løsninger, der er offercentrerede;

17. anerkender den afgørende rolle, som retshåndhævelse spiller med hensyn til at opretholde retsstatsprincippet og beskytte de grundlæggende rettigheder; opfordrer medlemsstaterne til at sikre tilstrækkelige budgetmidler, oplæring og ressourcer til politiet og de retshåndhævende myndigheder; opfordrer medlemsstaterne til i den henseende at tage hensyn til Europarådets etiske kodeks for politi; understreger, at enhver magtanvendelse skal være strengt nødvendig, forholdsmæssig og underlagt klare sikkerhedsforanstaltninger; opfordrer medlemsstaterne til at indføre retningslinjer for en gennemsigtig, uafhængig og konsekvent udvælgelse og afprøvning for tjenestevåben, der anvendes af

---

[1] Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2012/29/EU af 25. oktober 2012 om minimumsstandarder for ofre for kriminalitet med hensyn til rettigheder, støtte og beskyttelse og om erstatning af Rådets rammeafgørelse 2001/220/RIA (EUT L 315 af 14.11.2012, s. 57, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2012/29/oj).

ordensmagten, baseret på FN's standarder, henstillinger og vejledende principper; bemærker, at denne vurdering bør fastlægge, at sådanne tjenestevåben er i overensstemmelse med international ret og standarder på menneskerettighedsområdet forud for udvælgelse og indførelse af våbnene; opfordrer medlemsstaterne til grundigt at undersøge ethvert tilfælde af retshåndhævende myndigheders overdrevne magtanvendelse og diskriminerende behandling;

18. opfordrer Kommissionen til i fremtidige rapporter om retsstatssituationen at medtage fængselsforholdene som en bekymring vedrørende retsstatsprincippet, i betragtning af de alvorlige og voksende bekymringer på tværs af Europa med hensyn til overfyldte fængsler, utilstrækkelige levevilkår samt de alarmerende selvmordsrater i fængsler;

19. opfordrer Kommissionen til – som et middel til at sikre de offentlige myndigheders ansvarlighed – at være særlig opmærksom på at analysere processuel retfærdighed med henblik på at fastlægge styrker, mangler, uoverensstemmelser og bedste praksis med hensyn til at sikre gennemsigtighed, effektivitet og retfærdig behandling til styrkelsen af forvaltningsretten i hele EU;

Rammen for korruptionsbekæmpelse

20. understreger, at retsstatsprincippet kræver, at personer, der bestrider et offentlig hverv, ikke må handle vilkårligt eller misbruge deres magt til personlig vinding; understreger, at regeringerne bør vedtage love i offentlighedens interesse og ikke i bestemte personers interesse;

21. gentager, at korruption er en alvorlig trussel mod demokratiet, de grundlæggende rettigheder og retsstatsprincippet i medlemsstaterne, kandidatlandene og potentielle kandidatlande; understreger, at korruption udhuler borgeres tillid til offentlige institutioner; beklager, at Eurobarometeret fra 2024 om korruption viser, at korruption fortsat er en alvorlig bekymring for EU-borgere og -virksomheder, idet 68 % af europæerne mener, at korruption er vidt udbredt i deres land, 65 % mener, at korruptionssager på højt niveau ikke forfølges tilstrækkeligt, og 41 % mener, at korruptionsniveauet er steget; er af den opfattelse, at dette er et tegn på, at EU skal intensivere sine bestræbelser på at bekæmpe korruption;

22. gentager sin opfordring til Kommissionen om straks at afslutte forhandlingerne om EU's medlemskab af Europarådets Sammenslutning af Stater mod Korruption (Greco); bemærker, at sådant medlemskab vil sikre større åbenhed, ansvarlighed og effektivitet i forvaltningen af EU-midler, lovgivningsprocessen og

EU-institutionernes arbejde og kræver, at den årlige rapport om retsstatssituationen omfatter EU-institutionerne;

23. gentager sin opfordring til alle medlemsstaterne om at vedtage en adfærdskodeks for dommere baseret på henstillingerne fra Greco og under hensyntagen til de kodekser, der finder anvendelse i Menneskerettighedsdomstolen og EU-Domstolen; opfordrer medlemsstaterne til at oprette uafhængige mekanismer til at undersøge påståede overtrædelser af adfærdskodeksen og andre regelsæt, til at forbedre offentliggørelse og gennemsigtighed med hensyn til interessekonflikter og gaver, der modtages inden for retsvæsenet, og til at behandle spørgsmålet om svingdørssituationer;

24. opfordrer medlemsstaterne, kandidatlandene og potentielle kandidatlande og EU-institutionerne til at øge gennemsigtigheden og ansvarligheden i offentlige institutioner ved at styrke de retlige rammer og rapporteringsprocesser for så vidt angår bekæmpelse af korruption og kompetencestridigheder med henblik på at sikre effektiv efterforskning og retsforfølgning af korruptionssager, herunder korruptionssager på højt niveau (herunder blandt andet dem, der er knyttet til offentlige udbud, og dem, der vedrører områder med høj risiko såsom havne og landegrænser), styrke tilsynsmekanismer og -organer, styrke allerede eksisterende agenturers uafhængighed og fremme, at de er velfungerende, og fremme beskyttelsen af whistleblowere, forbedre integritetsrammerne og lobbyvirksomhed i forbindelse med lovgivning; beklager manglen på relevante fremskridt og understreger, at endelige domfældelser og afskrækkende straffe er nødvendige for at vise ægte vilje til at bekæmpe korruption; opfordrer medlemsstaterne til at sikre gennemsigtigheden og ansvarligheden i forbindelse med lobbyvirksomhed, herunder oprettelse eller forbedring af obligatoriske lobbyregistre og mekanismer med "lovgivningsmæssige fodaftryk" til sporing af lobbyvirksomhedens indflydelse på lovgivningsprocesserne;

25. anerkender den vigtige rolle, som Den Europæiske Anklagemyndighed (EPPO) spiller med hensyn til at beskytte retsstatsprincippet og bekæmpe af korruption i EU; opfordrer Kommissionen til nøje at overvåge niveauet af medlemsstaternes samarbejde med EPPO; støtter styrkelsen af EPPO's beføjelser til overvågning og koordinering med henblik på at styrke af dens kapaciteter til at bekæmpe korruption i medlemsstaterne; opfordrer Kommissionen til i henhold til artikel 86, stk. 4, i TEUF at foreslå en udvidelse af EPPO's mandat for at undgå omgåelse af EU's restriktive foranstaltninger og grænseoverskridende miljøforbrydelser og til at fremskynde revisionen af forordningen om

EPPO[1] og direktivet om strafferetlig bekæmpelse af svig rettet mod EU's finansielle interesser[2] for at sikre og tydeliggøre EPPO's primære beføjelser for så vidt angår korruptionsovertrædelser, der påvirker EU's finansielle interesser, eller som begås af EU-tjenestemænd;

26. opfordrer alle medlemsstater, som endnu ikke har tilsluttet sig EPPO, til at gøre det med henblik på at gøre bekæmpelsen af korruption mere effektiv, navnlig i forbindelse med beskyttelse af EU-midler; opfordrer alle kandidatlande og potentielle kandidatlande til at etablere en ramme for et effektivt samarbejde med EPPO;

27. opfordrer europæiske organer såsom Europol, Eurojust, Den Europæiske Revisionsret, EPPO og Det Europæiske Kontor for Bekæmpelse af Svig (OLAF) til at forbedre deres samarbejde i bekæmpelsen af korruption og svig, der påvirker EU's finanser;

28. opfordrer Kommissionen til at øge gennemsigtigheden og ansvarligheden i al kommunikation, alle besøg og alle møder, navnlig i forbindelse med nationale aktører på højt niveau;

29. glæder sig over Kommissionens forslag til direktiv om bekæmpelse af korruption, der harmoniserer definitionen af korruptionsovertrædelser i den offentlige og private sektor samt de tilsvarende straffe; glæder sig over medtagelsen af forebyggende foranstaltninger, herunder vedrørende ulovlig politisk finansiering og uddannelse, i direktivet om bekæmpelse af korruption såsom effektive regler for offentliggørelse og håndtering af interessekonflikter, åben adgang til information samt effektive regler for interaktion mellem den private og offentlige sektor; opfordrer medlemsstaterne til også at indføre effektive regler for at håndtere svingdørssituationer, fastsætte adfærdskodekser for offentligt ansatte, oprette et offentligt lovgivningsmæssigt aftryk og sikre gennemsigtighed i finansieringen af kandidaturer for valgte offentligt ansatte og politiske partier; påskønner, at næsten alle medlemsstaterne nu har fastlagt strategier til bekæmpelse af korruption; beklager samtidig, at gennemførelsen og effektiviteten varierer; opfordrer de medlemsstater, som endnu ikke har gjort det, til at udvikle og gennemføre robuste og effektive strategier til bekæmpelse af korruption med civilsamfundets deltagelse; understreger betydningen af at identificere, underrette, repræsentere og koordinere ofre for korruption; opfordrer

---

1 Rådets forordning (EU) 2017/1939 af 12. oktober 2017 om gennemførelse af et forstærket samarbejde om oprettelse af Den Europæiske Anklagemyndighed ("EPPO") (EUT L 283 af 31.10.2017, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2017/1939/oj).

2 Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2017/1371 af 5. juli 2017 om strafferetlig bekæmpelse af svig rettet mod Den Europæiske Unions finansielle interesser (EUT L 198 af 28.7.2017, s. 29, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2017/1371/oj).

medlemsstaterne til at beskytte ofre for korruption og gøre det muligt for dem at få deres holdninger og bekymringer fremlagt og håndteret på passende tidspunkter under behandlingen af straffesager; opfordrer medlemsstaterne til at sikre, at ofre for korruption har ret til passende og forholdsmæssig erstatning;

30. opfordrer alle EU-institutioner, -organer, -kontorer og -agenturer til at styrke deres foranstaltninger til bekæmpelse af korruption med hensyn til offentliggørelse og håndtering af interessekonflikter, åben adgang til information, regler for regulering af EU-institutioners, -organers, -kontorers og -agenturers interaktion med den private sektor, svingdørssituationer samt adfærdskodeksen for offentligt ansatte; mener, at medlemmer af Europa-Parlamentet i løbet af deres mandatperiode ikke bør involveres i betalte biaktiviteter med profitdrevne organisationer eller virksomheder, der prøver at påvirke EU-beslutningstagningen;

31. anerkender den vigtige rolle, som whistleblowere spiller i afsløring af korruption og fremme af gennemsigtigheden på tværs af både den offentlige og private sektor; understreger behovet for at beskytte whistleblowere mod gengældelse og chikane; opfordrer til, at uafhængige og selvstændige myndigheder til beskyttelse af whistleblowere styrkes og integreres yderligere i bredere nationale rammer for bekæmpelse af korruption for at sikre en fælles og robust tilgang til bekæmpelse af korruption på tværs af alle medlemsstater;

Medierpluralisme og -frihed

32. glæder sig over initiativer til fremme af frie, uafhængige og pluralistiske medier og et sikkert og støttende miljø for journalister såsom den europæiske forordning om mediefrihed[1] og opfordrer til en hurtig gennemførelse heraf; opfordrer medlemsstaterne og kandidatlandene og potentielle kandidatlande til at forbedre gennemsigtigheden i fordelingen af statslig reklame online og offeline og til at følge henstillingerne i Kommissionens henstilling (EU) 2021/1534 af 16. september 2021 om sikring af journalisters og andre mediefolks beskyttelse og sikkerhed og styrkelse af deres position i Den Europæiske Union; opfordrer Kommissionen til at yde medlemsstaterne den nødvendige bistand til omsættelsen af forordningen om mediefrihed til national ret samt til at overvåge dens gennemførelse, navnlig i visse medlemsstater, der har en dårlig placering i mediefrihedsindekser; understreger, at den europæiske forordning om mediefrihed er en afgørende milepæl med hensyn til

---

[1] Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2024/1083, af 11. april 2024 om oprettelse af en fælles ramme for medietjenester i det indre marked og om ændring af direktiv 2010/13/EU (den europæiske forordning om mediefrihed) (EUT L, 2024/1083, 17.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1083/oj).

at sikre medielandskabets uafhængighed, pluralisme og integritet i hele Unionen;

33. udtrykker dyb bekymring over det stigende antal angreb på journalister og udgivere med en uforholdsmæssig indvirkning på kvinder; opfordrer Kommissionen og medlemsstaterne samt kandidatlande og potentielle kandidatlande til at garantere journalisters sikkerhed og beskyttelse, herunder undersøgende journalister og faktatjekkere, der er særligt udsatte; fremhæver, at de mest almindelige former for trusler omfatter verbale angreb, onlinechikane, intimidering via sociale medier og e-mail samt juridiske trusler, herunder sager, der er omfattet af direktivet om bekæmpelse af SLAPP ("strategiske retssager mod offentligt engagement")[1], samt tilfælde af stalking og personlig chikane;

34. opfordrer medlemsstaterne til fuldt ud at gennemføre direktivet om bekæmpelse af SLAPP og Kommissionens henstilling (EU) 2022/758 af 27. april 2022 om beskyttelse af journalister og menneskerettighedsforkæmpere, der engagerer sig offentligt, mod åbenbart grundløse eller urimelige retssager[2], og til at vedtage omfattende nationale foranstaltninger til bekæmpelse af SLAPP for at beskytte journalister og yde støtte til dem, der udsættes for intimidering, ærekrænkelse og begrænsninger af muligheden for at varetage deres erhverv; anbefaler at medlemsstaterne, i forbindelse med gennemførelsen af direktivet, udvider dets anvendelse til også at omfatte nationale sager, eftersom flertallet af SLAPP-sager sker på nationalt plan; opfordrer Kommissionen til at fremsætte forslag til håndtering af SLAPP-sager, der ikke er omfattet af det nuværende direktiv;

35. opfordrer til indførelse af særlige, skærpende omstændigheder i straffeloven for forbrydelser, der begås mod journalister, når sådanne handlinger er motiveret af eller har forbindelse til deres faglige aktiviteter;

36. opfordrer indtrængende medlemsstaterne og kandidatlandene og potentielle kandidatlande til at beskytte og fremme mediepluralisme og -frihed, sikre gennemsigtig tildeling af offentlige midler, forhindre koncentration af medieejerskab, beskytte redaktionel uafhængighed og bekæmpe desinformation, navnlig gennem solide love, herunder specifikke bestemmelser om gennemsigtighed med hensyn til medieejerskab, og uafhængige tilsynsmyndigheder; fremhæver public service-mediernes vigtige rolle; glæder sig over initiativer på

---

1 Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2024/1069 af 11. april 2024 om beskyttelse af personer, der engagerer sig offentligt, mod åbenbart grundløse krav eller urimelige retssager ("strategiske retssager mod offentligt engagement") (EUT L, 2024/1069, 16.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1069/oj).

2 EUT L 138 af 17.5.2022, s. 30, ELI: http://data.europa.eu/eli/reco/2022/758/oj.

nationalt plan til at oprette et medieregister med offentlige oplysninger om ejerskab og investering i reklamer for at sikre gennemsigtighed, uvildighed og verificerbarhed; opfordrer endvidere medlemsstaterne til at sikre passende, bæredygtig og forudsigelig finansiering og budgetmæssig stabilitet med udgangspunkt i gennemsigtige og objektive kriterier for public service-medier; anbefaler, at der oprettes en særlig EU-fond for mediefrihed til støtte for uafhængig journalisme og lokale medieforetagender;

37. fordømmer spredningen af hadefuld tale, herunder i mainstreammedier og sociale medier, da den udgør en alvorlig trussel mod demokratiet og retsstatsprincippet; opfordrer til en stærkere håndhævelse af medielovgivningen for at bekæmpe hadefuld tale og sikre et mangfoldigt og inklusivt medielandskab i overensstemmelse med sin beslutning af 18. januar 2024 om situationen vedrørende grundlæggende rettigheder i Den Europæiske Union; understreger, at fremtrædende offentlige personer og politikere skal gå foran med et godt eksempel og skal sikre en respektfuld debat; minder om, at ytringsfriheden er en grundlæggende værdi i demokratiske samfund og ikke bør begrænses uberettiget; minder endvidere om, at enhver lovgivning om hadefuld tale og hadforbrydelser bør være baseret på principperne om nødvendighed og proportionalitet; understreger, at ytringsfriheden skal udøves inden for loven og i overensstemmelse med chartrets artikel 11 og ikke bør udnyttes som et skjold for hadefuld tale og hadforbrydelser;

38. anerkender, at borgerne opfatter tegn på udhuling af demokratiet som følge af misinformationer og desinformationer, og at spredning af falske oplysninger gennem sociale medier kan indebære udhuling af den almindelige respekt for retsstatsprincippet; opfordrer digitale platforme til at reagere omgående ved at sikre overholdelsen af deres egne fællesskabsstandarder og EU-lovgivning, herunder forordningen om digitale tjenester[1] og konkurrenceregler; opfordrer Kommissionen til regelmæssigt at vurdere en sådan overholdelse og træffe foranstaltninger, hvor det er nødvendigt; henstiller, at medlemsstaterne, kandidatlandene og potentielle kandidatlande udvikler omfattende strategier til bekæmpelse af desinformation og udenlandsk indblanding i demokratiske processer, samtidig med at ytringsfriheden og mediepluralismen beskyttes;

39. fordømmer på det kraftigste statslig kontrol og politisk indblanding i mediernes aktiviteter; fremhæver, at medietilsynsmyndigheder skal være tilstrækkeligt beskyttet af retlige garantier for at sikre deres

---

[1] Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2022/2065 af 19. oktober 2022 om et indre marked for digitale tjenester og om ændring af direktiv 2000/31/EF (forordning om digitale tjenester) (EUT L 277 af 27.10.2022, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2022/2065/oj).

uafhængighed og frihed fra politisk pres med tilstrækkelige budgetmidler til deres rådighed; understreger den demokratiske betydning af uafhængige medietilsynsmyndigheder;

40. udtrykker dyb bekymring over misbruget af spyware og manglen på tilstrækkelige beskyttelsesforanstaltninger mod ulovlig overvågning af journalister; opfordrer Kommissionen til at gennemføre henstillingerne fra Parlamentets PEGA-undersøgelsesudvalg om forbud mod politisk motiveret overvågning;

41. opfordrer indtrængende medlemsstaterne til at sikre, at gennemførelsen af direktiv (EU) 2016/343[1] om uskyldsformodning ikke indfører begrænsninger for retten til at rapportere og informere offentligheden om spørgsmål af almen interesse, herunder retslige efterforskninger, der ikke er fastsat i direktivet; opfordrer medlemsstaterne til at revidere og, om nødvendigt, ændre eksisterende nationale bestemmelser, der kunne begrænse journalistisk frihed;

42. opfordrer medlemsstaterne til at sikre, at de nationale koordinatorer, der er oprettet i henhold til forordningen om digitale tjenester, har fuld beføjelse til at varetage deres rolle med hensyn til at fremme informationsudveksling og samarbejde på europæisk plan;

Civilsamfundsorganisationer (CSO'er)

43. er enig i Kommissionens vurdering af, at CSO'er, herunder dem, der er fortalere for retsstatsprincippet og demokrati, beskyttelse af marginaliserede grupper, miljøbeskyttelse og social retfærdighed, og menneskerettighedsforkæmpere, er afgørende for magtbalancen og for beskyttelsen af grundlæggende værdier og EU-retten, som udgør en hjørnesten i EU; påskønner, at CSO'er og faglige sammenslutninger, der repræsenterer grupper såsom dommere, anklagere og journalister, støtter retsstaten; understreger navnlig betydningen af lokale, dynamiske civilsamfund i kandidatlande og potentielle kandidatlande, som spiller en konstruktiv rolle i EU's tiltrædelsesprocesser; anerkender deres rolle som vagthunde mod krænkelser af retsstatsprincippet og deres bidrag til at fremme og beskytte demokratiske principper; minder om behovet for et sikkert og støttende miljø for deres arbejde;

44. fremhæver den rolle, som civilsamfundet og uafhængige tilsynsorganer spiller med hensyn til at overvåge, kontrollere og støtte gennemførelsen af henstillingerne i rapporten om retsstatssituationen 2024; opfordrer til en struktureret ramme for

---

[1] Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2016/343 af 9. marts 2016 om styrkelse af visse aspekter af uskyldsformodningen og retten til at være til stede under retssagen i straffesager (EUT L 65 af 11.3.2016, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2016/343/oj).

civil dialog med henblik på at integrere civilsamfundets bidrag i den årlige cyklus for retsstatsprincippet som anbefalet af Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg (EØSU)[1] og civilsamfundsnetværk[2]; gentager betydningen af en bred høring i forbindelse med udarbejdelsen af rapporten; støtter Kommissionens plan om at udarbejde en strategi om råderum for og beskyttelse af civilsamfundet og menneskerettighedsforkæmpere; anbefaler, at EU's retningslinjer vedrørende menneskerettighedsforkæmpere gennemføres fuldt ud; opfordrer Kommissionen til at gennemføre fysiske snarere end virtuelle besøg i medlemsstaterne, når det er muligt, da fysiske besøg vil kunne give et mere fyldestgørende og mere kontekstuelt billede af situationen på stedet;

45. er bekymret over den stigende tendens til, at CSO'er og menneskerettighedsforkæmpere er udsat for yderligere retlige begrænsninger, manglende finansiering og angreb, hvilket underminerer foreningsfriheden, forsamlingsfriheden og ytringsfriheden; bemærker med bekymring, at flere medlemsstater og kandidatlande og potentielle kandidatlande har indført uforholdsmæssige foranstaltninger, herunder overdreven magtanvendelse og tilbageholdelse af demonstranter for at forhindre folk i at deltage i demonstrationer i nogle medlemsstater, samt forebyggende forbud mod offentlige forsamlinger af vage sikkerhedshensyn; understreger, at domstolene har omstødt sådanne forbud i flere sager; fordømmer på det kraftigste anvendelsen af "love om udenlandske agenter", som kvæler modstand, chikanerer CSO'er og begrænser deres aktiviteter, hvilket skaber en afskrækkende virkning på civilsamfundet og menneskerettighedsforkæmpere; beklager, at begrænsninger af forsamlings-, ytrings- og foreningsfriheden og overdreven magtanvendelse i uforholdsmæssigt høj grad rammer bestemte mærkesager eller grupper[3];

46. understreger, at retten til fredelig forsamling, forenings- og ytringsfrihed samt kunstnerisk og videnskabelig frihed er grundlæggende rettigheder, der er beskyttet af folkeretten, og er afgørende for demokratiet; fordømmer det øgede pres på disse rettigheder, hvor dette er dokumenteret, og bemærker tendensen til at begrænse dem; fordømmer i den forbindelse også tilfælde af voldsudøvelse mod politistyrker; opfordrer Kommissionen til at afspejle disse frihedsrettigheder i den årlige rapport;

---

1 EØSU's udtalelse af 14. februar 2024 med titlen "Metoder til styrkelse af den civile dialog og deltagelsesdemokratiet i EU".

2 Civil Society Europe, "Joint Civil Society Contribution on Civic Space to the 2024 Annual Rule of Law Report", juni 2024.

3 Den Europæiske Unions Agentur for Grundlæggende Rettigheder, "Addressing racism in policing", Den Europæiske Unions Publikationskontor, 2024.

47. udtrykker dyb bekymring over indskrænkningen af civilsamfundets råderum og den stigende forfølgelse af CSO'er og menneskerettighedsforkæmpere i EU, navnlig dem, der arbejder med bekæmpelse af racisme, klimaretfærdighed, LGBTIQ-rettigheder, kvinders rettigheder og støtte til migranter; bemærker, at disse grupper står over for en række trusler, herunder retlige og finansielle begrænsninger, suspensioner af finansiering, smædekampagner, intimidering og kriminalisering; fordømmer navnlig den voksende undertrykkelse af klimaaktivisme i flere medlemsstater, herunder misbrug af love om bekæmpelse af terrorisme og organiseret kriminalitet og klassificeringen af fredelige klimaaktivister som medlemmer af "kriminelle organisationer"; opfordrer medlemsstaterne til at afholde sig fra uforholdsmæssige retslige foranstaltninger mod sådanne aktivister; opfordrer indtrængende Kommissionen til systematisk at overvåge situationen for disse organisationer i sine rapporter om retsstatssituationen og til at udvide den øremærkede EU-finansiering til civilsamfundsaktører, der bekæmper racisme og arbejder med andre grundlæggende rettigheder;

48. opfordrer Kommissionen til at behandle sådanne overtrædelser i en særlig søjle i de årlige rapporter om retsstatssituationen; opfordrer Kommissionen til at styrke beskyttelsen af CSO'er og menneskerettighedsforkæmpere ved at etablere mekanismer for tidlig varsling, øge gennemsigtigheden af finansieringen for alle aktører inden for rammerne af EU's åbenhedsregister og udvide finansieringen til at støtte CSO'er, så de kan operere frit og uafhængigt;

49. opfordrer indtrængende medlemsstaterne til at skabe et gunstigt miljø for civilsamfundsorganisationer og menneskerettighedsforkæmpere, vedtage direktivet om bekæmpelse af SLAPP og gennemføre Kommissionens henstilling (EU) 2022/758 for at beskytte CSO'er mod retslig chikane; opfordrer til en styrkelse af de nationale tilsynsorganers uafhængighed med tilstrækkelige ressourcer og garantier mod politisk indblanding; tilskynder til støtte af CSO'er med hensyn til at udvikle og formidle oplysningsinitiativer for at sikre, at de når bredt ud og er tilgængelige for mange;

50. mener, at Kommissionen og medlemsstaterne bør forbedre finansieringsmekanismerne for CSO'er og initiativer, der styrker retsvæsenet og opretholder domstolenes uafhængighed, navnlig gennem programmet for borgere, ligestilling, rettigheder og værdier og programmet om retlige anliggender; glæder sig over, at Kommissionen planlægger at udarbejde en strategi for beskyttelse af civilsamfundet, og minder samtidig om, at der bør være et særligt fokus på menneskerettighedsforkæmpere; opfordrer Kommissionen til at indarbejde en mekanisme for hurtig reaktion til støtte for truede CSO'er og menneskerettighedsforkæmpere i Unionen med udgangspunkt i modellen for den EU-finansierede "Protect

Defenders"-mekanisme, som i øjeblikket udelukkende er rettet mod lande uden for EU; understreger, at denne mekanisme kan tilvejebringe midler til fortalervirksomhed, retshjælp og oplysningskampagner, samtidig med at det sikres, at disse organisationer kan arbejde uden unødige begrænsninger eller chikane; opfordrer til en fuldstændig og konsekvent anvendelse af EU's retningslinjer vedrørende menneskerettighedsforkæmpere i kandidatlandene og potentielle kandidatlande; er imidlertid bekymret over, at CSO'er og menneskerettighedsforkæmpere i nogle medlemsstater i stigende grad står over for udfordringer med nye retlige begrænsninger, manglende finansiering og fysiske eller verbale angreb, den beklagelige accept af sådanne praksisser og den afskrækkende virkning heraf, herunder på deres ytringsfrihed i medlemsstaterne[1] og i EU-institutionerne; mener, at CSO'er og menneskerettighedsforkæmpere spiller en væsentlig støttende rolle i overvågningen af medlemsstaternes overholdelse af de værdier, der er nedfældet i artikel 2 i TEU;

Lighed og ikkeforskelsbehandling for loven

51. minder om, at medlemsstaternes retlige rammer skal sikre ligebehandling og fremme lighed og enkeltpersoners ret til ikke at blive forskelsbehandlet i retssager; understreger, at retsstatsprincippet og de grundlæggende rettigheder er indbyrdes forbundne, og at krænkelser af retsstatsprincippet har en umiddelbar indvirkning på de grundlæggende rettigheder og i uforholdsmæssig grad påvirker kvinder, mindretal og sårbare grupper; opfordrer Kommissionen til at overvåge virkningen af enhver krænkelse af retsstatsprincippet på de grundlæggende rettigheder og til at sikre, at lighed og ikkeforskelsbehandling for loven for alle beskyttes gennem anvendelse af alle relevante instrumenter, herunder traktatbrudsprocedurer, hvor det er relevant;

52. understreger behovet for at bekæmpe alle former for forskelsbehandling i henhold til lovgivningen; udtrykker sin bekymring over de manglende fremskridt i gennemførelsen af lovgivning om ligestilling og bekæmpelse af forskelsbehandling i nogle medlemsstater; beklager, at der på trods af eksisterende EU-lovgivning, såsom direktiv 2000/78/EF[2] om ligebehandling, stadig er huller i den retlige ramme og gennemførelsen, hvilket efterlader ofrene uden tilstrækkelige retsmidler; minder om, at

---

1 Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols dom af 6. april 2023, Drozd mod Polen, 15158/19, og dom af 26. maj 2020, Mándli m.fl. mod Ungarn, 63164/16.

2 Rådets direktiv 2000/78/EF af 27. november 2000 om generelle rammebestemmelser om ligebehandling med hensyn til beskæftigelse og erhverv (EFT L 303 af 2.12.2000, s. 16, http://data.europa.eu/eli/dir/2000/78/oj)

medlemsstaternes retlige rammer skal sikre ligebehandling og fremme lighed og enkeltpersoners ret til ikke at blive forskelsbehandlet for så vidt angår retsmidler; opfordrer Kommissionen til at gribe ind i tilfælde af manglende overholdelse af disse principper; beklager dybt, at Kommissionen agter at trække forslaget til det horisontale direktiv om ligebehandling[1] tilbage, og opfordrer indtrængende Rådet til at vedtage direktivet uden yderligere forsinkelse;

53. er bekymret over, at det i Kommissionens rapport om retsstatssituationen 2024 bemærkes, at nogle medlemsstater undlader at retsforfølge hadforbrydelser effektivt eller at yde tilstrækkelig støtte til ofre for hadforbrydelser, hvilket undergraver tilliden til retssystemet og fastholder ulighed for loven; opfordrer Rådet til at udvide den nuværende liste over "strafbare handlinger i EU" i artikel 83, stk. 1, i TEUF til at omfatte hadforbrydelser og hadefuld tale og opfordrer Kommissionen til at fremsætte et lovgivningsforslag om hadforbrydelser og hadefuld tale; anmoder Kommissionen om at fokusere på hadforbrydelser i sine rapporter om retsstatssituationen og i denne forbindelse nøje overvåge og registrere hadforbrydelser;

54. understreger, at kønsbaseret vold, både online og offline, er en alvorlig og udbredt lovovertrædelse og en alvorlig krænkelse af de grundlæggende rettigheder og strider mod princippet om lighed for loven; opfordrer Kommissionen og medlemsstaterne til at træffe foranstaltninger mod kønsbaseret vold, både online og offline, herunder vold begået via brug af digitale platforme; opfordrer til, at kønsbaseret vold føjes til listen over forbrydelser i EU, og til et EU-lovgivningsforslag om bekæmpelse af voldtægt på grund af manglende samtykke, også i kandidatlande og potentielle kandidatlande;

55. minder om behovet for adgang til seksuelle og reproduktive rettigheder og sundhed og opfordrer til, at adgang til sikker og lovlig abort bliver nedfældet i chartret;

56. opfordrer alle medlemsstater til at beskytte LGBTIQ-rettigheder i overensstemmelse med EU-retten, chartret og EU-Domstolens og Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols retspraksis; minder om, at der fortsat er retlige hindringer for anerkendelse af partnerskaber mellem personer af samme køn eller forældreskab på tværs af grænserne i flere medlemsstater; advarer om, at en sådan praksis ikke blot hindrer LGBTIQ-familiers frie bevægelighed i EU, men også krænker retsstatsprincippet om ikkeforskelsbehandling for loven, hvilket understreger manglen på ensartet beskyttelse af

---

[1] Forslag til Rådets direktiv om gennemførelse af princippet om ligebehandling af alle uanset religion eller tro, handicap, alder eller seksuel orientering (COM(2008)0426).

LGBTIQ-personer på tværs af medlemsstaterne; opfordrer alle medlemsstater, der ikke allerede har gjort det, til at indføre juridisk anerkendelse af partnerskaber mellem personer af samme køn; opfordrer Kommissionen til at omarbejde direktiv 2004/38/EF[1] for at medtage en udtrykkelig grænseoverskridende anerkendelse af retten til privatliv og familieliv, herunder forældreskab for forældre af samme køn, i lyset af de seneste afgørelser[2] fra EU-Domstolen; understreger, at alle børn er lige for loven, og at medlemsstaterne skal handle ud fra barnets tarv, øge retssikkerheden og mindske forskelsbehandlingen af børn af forældre af samme køn; minder om Parlamentets holdning, som støtter anerkendelse af forældreskab i hele EU, uanset hvordan et barn er undfanget, født, eller hvilken type familie det har; opfordrer indtrængende Kommissionen til at fremlægge en fornyet LGBTIQ-strategi, der fuldt ud tager fat på udfordringerne i hele Europa; opfordrer Kommissionen og Rådet til at gøre LGBTIQ-rettigheder til en tværgående prioritet på tværs af alle politikområder; opfordrer Kommissionen til at foreslå passende lovgivningsmæssige foranstaltninger for at sikre overholdelse af disse principper og til at gøre brug af traktatbrudsprocedurer mod medlemsstaterne; opfordrer indtrængende Kommissionen til at fremsætte forslag om bekæmpelse af hadforbrydelser og hadefuld tale på grund af kønsidentitet, kønskarakteristika og seksuel orientering;

57. er dybt bekymret over de diskriminerende foranstaltninger, der er indført i nogle medlemsstater under påskud af at bekæmpe "LGBTIQ-propaganda" og "kønsideologi", som bidrager til en alarmerende stigning i hadforbrydelser og hadefuld tale rettet mod LGBTIQ-personer i flere medlemsstater og har en negativ indvirkning på børn, familier og arbejdstagere; glæder sig over EU-Domstolens udtalelse af 5. juni 2025, hvori det hedder, at den anser Ungarn for at handle i strid med EU-retten ved at forbyde eller begrænse adgangen til LGBTIQ+-indhold; fremhæver den negative indvirkning af sådanne foranstaltninger på ytrings- og forsamlingsfriheden for LGBTIQ-grupper og andre grupper; understreger, at disse tiltag tilskynder til forskelsbehandling af LGBTIQ-personer og er i strid med EU-retten; opfordrer indtrængende Kommissionen til at fremsætte forslag om et bindende EU-forbud mod såkaldt omvendelsesterapi i samtlige medlemsstater; noterer sig, at både

---

1 Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004/38/EF af 29. april 2004 om unionsborgeres og deres familiemedlemmers ret til at færdes og opholde sig frit på medlemsstaternes område, om ændring af forordning (EF) nr. 1612/68 og om ophævelse af direktiv 64/221/EØF, 68/360/EØF, 72/194/EØF, 73/148/EØF, 75/34/EØF, 75/35/EØF, 90/364/EØF, 90/365/EØF og 93/96/EØF (EUT L 158 af 30.4.2004, s. 77, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2004/38/oj).

2 Den Europæiske Unions Domstols dom af 5. juni 2018, Relu Adrian Coman m.fl. mod Inspectoratul General pentru Imigrări og Ministerul Afacerilor Interne, ECLI:EU:C:2018:385.

Kommissionen og Den Europæiske Unions Agentur for Grundlæggende Rettigheder (FRA) i 2024 bemærkede en alarmerende stigning i hadforbrydelser og hadefuld tale rettet mod LGBTIQ-personer og andre mindretal i flere medlemsstater; understreger betydningen af LGBTIQ-personers ret til selvbestemmelse og minder medlemsstaterne om, at retten til selvbestemmelse i overensstemmelse med retspraksis er en grundlæggende rettighed; opfordrer derfor indtrængende alle medlemsstater, der endnu ikke har gjort det, til at sikre, at LGBTIQ-personer har adgang til juridisk anerkendelse af køn;

58. er dybt bekymret over og fordømmer på det kraftigste den stigende antisemitisme i hele EU; er også dybt bekymret over og fordømmer på det kraftigste den stigende islamofobi og alle andre former for forskelsbehandling i hele EU, herunder voldshandlinger, intimidering, hadefuld tale og visning af hadefulde symboler i det offentlige rum; opfordrer medlemsstaterne og kandidatlandene og potentielle kandidatlande til at sikre, at medlemmer af alle mindretal er lige for loven; opfordrer medlemsstaterne til at revidere love og politikker for at sikre, at de ikke direkte eller indirekte diskriminerer mindretal, og til at revidere eventuelle diskriminerende lovbestemmelser og regulativer; opfordrer til en vedvarende indsats på både EU-plan og nationalt plan for at overvåge, forebygge og retsforfølge relaterede hadforbrydelser og beskytte jødiske og muslimske samfund mod chikane og vold;

59. understreger, at manglende ansvarlighed i uforholdsmæssig grad påvirker mindretalssamfund, retfærdig politisk repræsentation og økonomiske muligheder; opfordrer til øget gennemsigtighed i offentlige beslutningsprocesser for at sikre inkluderende og retfærdig forvaltning;

60. opfordrer medlemsstaterne til fuldt ud at gennemføre direktiv (EU) 2024/1500[1] og direktiv (EU) 2024/1499[2], som fastsætter minimumsstandarder for ligestillingsorganer; opfordrer til konkrete

---

[1] Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2024/1500 af 14. maj 2024 om standarder for ligebehandlingsorganer på området ligebehandling af og lige muligheder for kvinder og mænd i forbindelse med beskæftigelse og erhverv og om ændring af direktiv 2006/54/EF og 2010/41/EU (EUT L, 2024/1500, 29.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1500/oj).

[2] Rådets direktiv (EU) 2024/1499 af 7. maj 2024 om standarder for ligebehandlingsorganer på området ligebehandling af alle uanset race eller etnisk oprindelse, ligebehandling med hensyn til beskæftigelse og erhverv mellem personer uanset religion eller tro, handicap, alder eller seksuel orientering og ligebehandling af kvinder og mænd med hensyn til social sikring og i forbindelse med adgang til og levering af varer og tjenesteydelser og om ændring af direktiv 2000/43/EF og 2004/113/EF (EUT L, 2024/1499, 29.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1499/oj).

foranstaltninger til at sikre deres uafhængighed og sikre deres effektivitet med hensyn til at fremme ligestilling;

61. understreger, at tredjelandsstatsborgere, der opholder sig lovligt i EU, uanset deres nationalitet eller fødested, skal behandles på en ikkediskriminerende måde og sikres en retfærdig og lige behandling på de områder, der er specificeret i den eksisterende lovgivning; påpeger, at tredjelandsstatsborgere uanset nationalitet, fødested eller opholdsstatus har ret til at ansøge om international beskyttelse i overensstemmelse med folkeretten og EU-retten, som non-refoulement-princippet er en integreret del af; opfordrer Kommissionen til at støtte medlemsstaterne i at opretholde retsstatsprincippet og de grundlæggende rettigheder, der er nedfældet i chartret, og i gennemførelsen af den lovgivning, som fælleslovgiverne har vedtaget; understreger den bindende karakter af EU-Domstolens og Menneskerettighedsdomstolens domme;

62. opfordrer indtrængende Kommissionen til at sikre, at den frie bevægelighed for personer inden for EU, retten til frit at tage ophold og familiesammenføring respekteres fuldt ud på EU's område, og at alle borgere kan nyde lige rettigheder og fuldt ud udøve deres rettigheder;

63. opfordrer indtrængende Kommissionen til i den årlige rapport om retsstatssituationen at styrke fokus på at styrke bekæmpelsen af alle former for forskelsbehandling med hensyn til adgang til domstolsprøvelse; opfordrer Kommissionen og medlemsstaterne til at bekæmpe forskelsbehandling på grund af race og etnisk oprindelse, religion eller tro, nationalitet, politisk overbevisning, sprog, handicap, alder, køn, herunder kønsidentitet og kønsudtryk, og seksuel orientering; opfordrer indtrængende Rådet til at nå til enighed om direktiv 2008/0140(CNS)[1]; opfordrer indtrængende Kommissionen til at indføre nye søjler i den årlige rapport om retsstatssituationen med fokus på bekæmpelse af alle former for had og forskelsbehandling som fastsat i artikel 21 i chartret, der navnlig vedrører kriminalitet rettet mod minoritetsgrupper og medlemmer af nationale, etniske, sproglige og religiøse mindretal, samt på civilsamfundets vilkår i medlemsstaterne; opfordrer Kommissionen til at pålægge medlemsstaterne at indsamle sammenlignelige og solide opdelte data om ligestilling for fuldt ud at vurdere indvirkningen af strukturel forskelsbehandling på retsstatssituationen; opfordrer Kommissionen til at genoverveje sin holdning til Minority SafePack-initiativet og til at fremsætte lovgivningsmæssige initiativer til at sikre fremme af mindretalsrettigheder og sprogrettigheder; gentager sin opfordring til, at EU tiltræder Europarådets rammekonvention om beskyttelse af

---

1 Forslag til Rådets direktiv om gennemførelse af princippet om ligebehandling af alle uanset religion eller tro, handicap, alder eller seksuel orientering (COM(2008)0426).

nationale mindretal og den europæiske pagt om regionale sprog eller mindretalssprog; opfordrer til tættere forbindelser mellem EU og Europarådet med hensyn til mindretals rettigheder, herunder med henblik på udvidelsesprocessen;

64. understreger behovet for, at medlemsstaterne gør noget ved den kønsbestemte forskel i retsvæsenet og andre centrale demokratiske institutioner; anbefaler, at der træffes målrettede foranstaltninger til at øge kvinders repræsentation på lederposter inden for retsvæsenet og den offentlige forvaltning;

65. opfordrer medlemsstaterne til at oprette nationale menneskerettighedsinstitutioner i overensstemmelse med FN's Parisprincipper for at garantere deres uafhængighed og sikre, at de har kapacitet til at udføre deres opgaver effektivt;

Det indre marked og retsstatsprincippet

66. fremhæver betydningen af retsstatsprincippet med hensyn til at sikre, at det indre marked fungerer gnidningsløst og effektivt, og bekræfter på ny, at velfungerende, uafhængige retssystemer, effektive rammer for bekæmpelse af korruption og en stærk beskyttelse af mediefriheden er afgørende for at fastholde fair konkurrence, opretholde retssikkerheden og skabe tillid blandt økonomiske aktører; understreger, at manglende overholdelse og omgåelse af EU-reglerne fører til enorme konkurrenceforvridninger på det indre marked; understreger, at pålidelige og stabile retsstatsstrukturer er centrale søjler for investeringer og handel, som er afgørende for konkurrenceevnen og dermed for velfærdssystemets og arbejdsmarkedets kapacitet i EU;

67. understreger, at et velfungerende indre marked afhænger af en effektiv anvendelse af princippet om gensidig tillid og anerkendelse i både retligt og administrativt samarbejde; minder om, at en sådan tillid kun kan opretholdes, hvis retsstatsprincippet — som også anbefalet af Venedigkommissionen i dens tjekliste for retsstatsprincippet — respekteres fuldt ud; anfører, at princippet om gensidig anerkendelse bør suspenderes i tilfælde af systemiske overtrædelser;

68. fremhæver den negative økonomiske indvirkning, som korruption og svage retssystemer har på investorernes tillid og grænseoverskridende samarbejde; er bekymret over, at nationale regeringer og institutioner, der ikke overholder retsstatsprincippet, kan tillade konkurrencebegrænsende adfærd at blomstre eller endda aktivt fremme den med henblik på politisk eller økonomisk gevinst og dermed potentielt skade EU's økonomi og underminere retfærdigheden på det indre marked;

69. minder om, at enhver forskelsbehandling på grundlag af nationalitet inden for traktaternes anvendelsesområde er forbudt i henhold til chartret, og at etableringsfrihed, udbud af tjenesteydelser og fri kapitalbevægelse er grundlæggende for det indre marked; understreger, at reglerne om ligebehandling forbyder åbenlys og skjult forskelsbehandling på grund af nationalitet eller, hvis der er tale om en virksomhed, dens hjemsted; minder om sin fordømmelse af den rapporterede systemiske diskriminerende, uigennemsigtige og urimelige praksis over for virksomheder i nogle medlemsstater;

70. fordømmer systemisk diskriminerende praksis i Ungarn, herunder misbrug af EU-midler til fordel for politiske allierede, overtrædelser af EU's konkurrenceregler og koncentration af virksomheder i hænderne på oligarker med tilknytning til regeringen; beklager dybt frigivelsen af EU-midler til den ungarske regering på trods af vedvarende mangler i retlig uafhængighed og rammer for korruptionsbekæmpelse; anbefaler at suspendere udbetalinger, indtil alle retsstatsprincippets benchmarks er opfyldt; opfordrer indtrængende Kommissionen til at sikre, at EU-midlerne når ud til den ungarske befolkning, bl.a. gennem direkte og indirekte finansieringsmekanismer til støttemodtagere, der er uafhængige af den ungarske regering;

71. fremhæver vigtigheden af at tackle økonomisk ulighed og social udstødelse som trusler mod demokratisk deltagelse og retsstatsprincippet;

72. opfordrer Kommissionen til at integrere den dimension af retsstatsprincippet, der vedrører det indre marked, mere eksplicit i sine overvågningsmekanismer med et stærkere fokus på ensartet og hurtig anvendelse, gennemførelse og håndhævelse af eksisterende lovgivning, så det sikres, at medlemsstaternes overholdelse af retsstatsprincipperne ikke kun vurderes ud fra et demokratisk og retsligt synspunkt, men også med hensyn til dens økonomiske indvirkning på det indre marked og den finansielle stabilitet; anmoder Kommissionen om i sin rapport om retsstatssituationen 2025 at medtage et særligt kapitel om dimensionen vedrørende det indre marked; opfordrer indtrængende Kommissionen til at udnytte alle disponible retlige værktøjer til at afhjælpe mangler på retsstatsområdet, herunder iværksættelse af traktatbrudsprocedurer og beføjelser til håndhævelse af konkurrencelovgivningen, når det er nødvendigt, for at opretholde det indre markeds funktion;

Værktøjskassen for retsstatsprincippet

73. understreger betydningen af at indarbejde milepæle for retsstatsprincippet i finansieringsinstrumenter såsom genopretnings- og resiliensfaciliteten; beklager dybt frigivelsen af EU-midler til den ungarske regering på trods af vedvarende mangler i retlig uafhængighed og rammer for korruptionsbekæmpelse; anbefaler at

suspendere udbetalinger, indtil alle retsstatsprincippets benchmarks er opfyldt; opfordrer indtrængende Kommissionen til at sikre, at EU-midlerne når ud til den ungarske befolkning, bl.a. gennem direkte og indirekte finansieringsmekanismer til støttemodtagere, der er uafhængige af den ungarske regering, samtidig med at den fulde virkning af de trufne foranstaltninger opretholdes;

74. forholder sig kritisk til, at Rådet ikke har gjort fremskridt med de igangværende procedurer i henhold til artikel 7 i TEU, hvilket svækker EU's troværdighed med hensyn til at værne om retsstatsprincippet; opfordrer indtrængende Rådet til at ophæve blokeringen af de næste skridt i proceduren i artikel 7 i TEU vedrørende Ungarn i betragtning af vedvarende angreb på retsvæsenets uafhængighed, mediefriheden og civilsamfundet, som kræver øjeblikkelig og resolut handling; henstiller til, at Rådet sikrer, at der mindst én gang under hvert formandskab afholdes høringer vedrørende de igangværende procedurer i henhold til artikel 7 i TEU, og også til, at der tages stilling til nye udviklingstendenser, som indvirker på retsstatsprincippet, demokratiet og de grundlæggende rettigheder; påpeger, at der ikke kræves enstemmighed i Rådet for hverken at fastslå en klar risiko for alvorlig tilsidesættelse af Unionens værdier i henhold til artikel 7, stk. 1, i TEU, eller at rette konkrete henstillinger til de pågældende medlemsstater og fastsætte frister for gennemførelsen af disse henstillinger; gentager sin opfordring til Rådet om at gøre dette og understreger, at enhver yderligere udskydelse heraf er ensbetydende med, at Rådet selv overtræder retsstatsprincippet; insisterer på, at Parlamentet bør have en mere aktiv rolle i forbindelse med sager vedrørende artikel 7 i TEU, herunder muligheden for at forelægge begrundede forslag for Rådet, deltage i høringer i Rådet og blive underrettet hurtigt og fuldt ud i alle faser af proceduren;

75. ser med tilfredshed på de forebyggende værktøjer i retsstatsværktøjskassen, såsom den årlige retsstatscyklus, EU's resultattavle for retlige anliggender, det europæiske semester, EU-midlerne til støtte for civilsamfundet, retlige netværk, mediefrihed og retsstatsmilepæle i genopretnings- og resiliensfaciliteten; insisterer på, at der bliver etableret en tættere forbindelse mellem konklusionerne i rapporten om retsstatssituationen og tildeling af finansiel støtte under EU-budgettet for så vidt angår milepælene, således at det sikres, at EU-midlerne er knyttet til indførelsen af de nødvendige reformer; opfordrer Kommissionen til yderligere at udvikle en direkte forbindelse mellem forebyggende og reaktive instrumenter og dermed, på baggrund af resultaterne i den årlige rapport om retsstatssituationen, til omgående og på en samordnet måde at indlede traktatbrudsprocedurer, fastsætte yderligere skridt i anvendelsen af proceduren i artikel 7 i TEU og anvende forordningen om konditionalitet vedrørende retsstatsprincippet og de horisontale grundforudsætninger i forbindelse med chartret samt bestemmelserne i finansforordningen og forordningen om fælles

bestemmelser; opfordrer Kommissionen til at vurdere og rapportere om de potentielle risici for Unionens budget som følge af svagheder i retsstatsordningerne i de årlige rapporter om retsstatssituationen, der begynder med 2025-rapporten; understreger, at både anvendelse af de reaktive instrumenter og afslutning af relevante procedurer skal være baseret på det objektive kriterie for overholdelse af retsstatsprincippet, EU-retten og folkeretten som fortolket af internationale domstole;

76. opfordrer Kommissionen til systematisk at gøre brug af fremskyndede procedurer og anmodninger om foreløbige forholdsregler ved EU-Domstolen i traktatbrudssager; opfordrer Kommissionen til at revidere sin politik som skitseret i dens meddelelse af 2022 om håndhævelse af EU-retten[1] om ikke at anvende traktatbrudssager i "individuelle" sager, da denne politik har ført til alvorlig forringelse af rettighederne for borgere i hele EU, navnlig når deres egne regeringer nægter at efterleve EU-retten eller EU-Domstolens domme, og eftersom de fleste af disse sager ikke blot vedrører individuelle forhold, men strategiske og grundlæggende spørgsmål; anmoder Kommissionen om årligt at aflægge rapport om anvendelsen og effektiviteten af de værktøjer, der anvendes mod tilsidesættelser af retsstatsprincippet i medlemsstaterne;

77. understreger behovet for en stadig mere omfattende værktøjskasse, der ud over dens budgetmæssige dimension sikrer overholdelse af EU's værdier i hele EU-retten, herunder finansielle instrumenter, for at forhindre tilbageskridt; opfordrer indtrængende Kommissionen til at udpege manglerne og forelægge relevante forslag om udvidelse af anvendelsesområdet for denne værktøjskasse; støtter en stærkere anvendelse af forordningen om konditionalitet vedrørende retsstatsprincippet med tværgående konditionalitet i EU's finansieringsprogrammer; fastholder, at indefrosne EU-midler først bør frigives, når hensigtsmæssige reformer er blevet gennemført fuldt ud, og det er påvist, at retsstatsprincippet bliver efterlevet i praksis; understreger behovet for konsekvens og gennemsigtighed i anvendelsen af værktøjskassen til beskyttelse af Unionens værdier uden politiske overvejelser og anvendelse af objektive kriterier til at udløse reaktive instrumenter; fremhæver, at konditionalitet også bør gælde for kandidatlande og potentielle kandidatlande; insisterer på betydningen af Parlamentets rolle i tilsynet med anvendelsen af disse værktøjer; opfordrer indtrængende Kommissionen til at foretage systematiske revisioner af fordelingen af EU-midler for at forhindre interessekonflikter, politisk instrumentalisering eller uigennemsigtighed i tildelingen af midler på nationalt plan;

---

[1] Kommissionens meddelelse af 13. oktober 2022 med titlen "Håndhævelse af EU-retten for at sikre et effektivt Europa" (COM(2022)0518).

78. insisterer på, at der indføres et resultatbaseret instrument i den flerårige finansielle ramme (FFR) for at styrke tilpasningen mellem EU-midler og respekten for Unionens værdier, der er nedfældet i artikel 2 i TEU, såsom demokrati, grundlæggende rettigheder og retsstatsprincippet; anmoder om, at den fremtidige FFR skal indeholde solide retsstatsgarantier, som skal gælde for alle EU-midler;

79. giver udtryk for bekymring for, at suspensionen af EU-midler kan misbruges som et politisk våben mod civilsamfundet og lokale og regionale myndigheder; minder om, at forordningen om konditionalitet vedrørende retsstatsprincippet sikrer, at de endelige støttemodtagere ikke mister adgangen til EU-midler, hvis der anvendes sanktioner mod deres regering; opfordrer til "intelligent konditionalitet", der vil gøre det muligt at omgå nationale regeringer, der undergraver retsstatsprincippet, ved at tildele frigjorte EU-midler direkte til lokale og regionale myndigheder og til ikkestatslige organisationer og virksomheder, der overholder EU-retten, samt ved at forenkle omfordelingen af midler til fordel for den pågældende medlemsstat til andre EU-programmer; foreslår, at der etableres et gennemsigtigt system, så lokale myndigheder kan anmode om EU-midler, når nationale regeringer blokerer for eller misbruger EU-midler; understreger vigtigheden af nøje at anvende konditionalitetsmekanismerne som fastsat i instrumentet til førtiltrædelsesbistand og i reform- og vækstfaciliteten for Vestbalkan på en gennemsigtig måde;

Kontrol og tilsyn

80. understreger vigtigheden af at sikre magtens tredeling og stabile institutionelle rammer i alle medlemsstater; opfordrer medlemsstaterne til at sikre, at alle forfatnings- eller lovgivningsmæssige reformer, der påvirker magtens tredeling, fuldt ud overholder EU's grundlæggende værdier og retsprincipper;

81. opfordrer medlemsstaterne til at afstå fra overdreven brug af fremskyndede procedurer, der tilsidesætter høring af interessenter og civilsamfundet, herunder parlamentarisk kontrol eller konstitutionel nødret, da disse har en negativ indvirkning på kvaliteten af lovgivning og demokrati; opfordrer medlemsstaterne til at indføre gennemsigtige lovgivningsprocesser efter systematisk og offentlig høring af forskellige interessenter og rådgivende organer;

82. tilskynder de nationale regeringer og parlamenter til at udsende offentligt tilgængelige konsekvensanalyser og høringsresultater for alle større lovgivningsforslag;

83. understreger Venedigkommissionens anbefaling om, at klager og appeller i tilfælde af uregelmæssigheder i forbindelse med valg, navnlig med hensyn til køb af stemmer, falske stemmesedler i

valgurnerne og ukorrekt stemmeoptælling, følges op effektivt; minder om betydningen af den EU-lovgivning, der er vedtaget i denne henseende, nemlig forordningen om digitale tjenester, forordningen om digitale markeder[1], AI-forordningen[2], forordning (EU) 2024/900 om gennemsigtighed og målretning i forbindelse med politisk reklame[3] og den europæiske forordning om mediefrihed; opfordrer Kommissionen og medlemsstaterne til fuldt ud at gennemføre disse retsakter og stille tilstrækkelige offentlige midler til rådighed for de foranstaltninger, der er omfattet heraf;

84. opfordrer medlemsstaterne til at styrke de nationale tilsynsorganers uafhængighed for at sikre ressourcer og frihed fra politisk indblanding; understreger civilsamfundets og menneskerettighedsforkæmperes betydning med henblik på at fremme ansvarlighed og beskyttelse af grundlæggende rettigheder;

85. udtrykker dyb bekymring over stigningen i ekstremisme og dens nedbrydende indflydelse på demokratiske normer og retsstatsprincippet i flere medlemsstater; bemærker med bekymring, at ekstremistiske grupper målrettet angriber mindretal og bidrager til at skabe en stemning af frygt, forskelsbehandling og polarisering; opfordrer Kommissionen til i sin årlige rapport om retsstatssituationen udtrykkeligt at udpege sådanne grupper som en trussel mod demokratiet, menneskerettighederne og de grundlæggende frihedsrettigheder, herunder akademisk uafhængighed og mediernes uafhængighed; opfordrer indtrængende medlemsstaterne til at agere resolut for at imødegå disse gruppers indflydelse gennem solide retlige rammer, uddannelse til fremme af demokratiske værdier og støtte til civilsamfundsorganisationer, som bekæmper ekstremisme; opfordrer til en samordnet EU-indsats for at imødegå denne trussel, bl.a. gennem uddannelse, programmer for social inklusion og om nødvendigt retslige skridt;

---

1 Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2022/1925 af 14. september 2022 om åbne og fair markeder i den digitale sektor og om ændring af direktiv (EU) 2019/1937 og (EU) 2020/1828 (forordningen om digitale markeder) (EUT L 265 af 12.10.2022, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2022/1925/oj).

2 Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2024/1689 af 13. juni 2024 om harmoniserede regler for kunstig intelligens og om ændring af forordning (EF) nr. 300/2008, (EU) nr. 167/2013, (EU) nr. 168/2013, (EU) 2018/858, (EU) 2018/1139 og (EU) 2019/2144 samt direktiv 2014/90/EU, (EU) 2016/797 og (EU) 2020/1828 (forordningen om kunstig intelligens) (EUT L, 2024/1689, 12.7.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1689/oj).

3 Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2024/900 af 13. marts 2024 om gennemsigtighed og målretning i forbindelse med politisk reklame (EUT L, 2024/900, 20.3.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/900/oj).

86. giver udtryk for bekymring over de rapporterede tilfælde fra medlemsstaternes regeringer af brug af overvågningsteknologier mod journalister, aktivister, oppositionsledere og ansatte i EU-institutionerne; minder om, at brugen af spyware skal være strengt forholdsmæssig og nødvendig, og opfordrer indtrængende Kommissionen til at fremlægge en plan for foranstaltninger til at forhindre misbrug heraf uden unødig forsinkelse ved at gøre fuld brug af alle tilgængelige lovgivningsmæssige midler, der er fastsat i traktaterne, som anbefalet af PEGA-udvalget;

87. bemærker med bekymring den stigende anvendelse af kunstig intelligens til nationale sikkerheds- og retshåndhævelsesformål i hele EU, og understreger risiciene for grundlæggende rettigheder og frihedsrettigheder[1]; minder om behovet for at sikre solide databeskyttelsesgarantier, når medlemsstater eller nationale myndigheder anvender overvågningssoftware; opfordrer til en styrket EU-lovgivning for at forhindre masseovervågning og forskelsbehandling;

88. er bekymret over udenlandsk indblanding i medlemsstaterne og i kandidatlande og potentielle kandidatlande, herunder manipulation af sociale medier og desinformation fra kræfter både i og uden for Unionen for at manipulere den offentlige mening og forvride den demokratiske debat; understreger betydningen af gennemsigtighed i platformes algoritmer, uafhængige revisioner og robuste mekanismer til faktatjek med henblik på at bekæmpe desinformation og sikre demokratiet; opfordrer store digitale platforme til at samarbejde med de nationale retshåndhævende myndigheder for at støtte efterforskningen af ulovlige onlineaktiviteter; opfordrer Kommissionen og medlemsstaterne til at overvåge dette og hurtigt anvende forordningen om digitale tjenester og forordningen om digitale markeder, navnlig for så vidt angår meget store onlineplatforme; opfordrer Kommissionen til at medtage øget kontrol med desinformation på onlineplatforme i søjle 3 (pluralisme og mediefrihed) i sin rapport om retsstatssituationen;

89. understreger betydningen af akademisk frihed som et integreret aspekt af retsstatsprincippet og opfordrer indtrængende medlemsstaterne til at beskytte universiteterne mod politisk indblanding og sikre institutionel autonomi; tilskynder medlemsstaterne til at fremme en retsstatskultur gennem bevidstgørelseskampagner, outreachinitiativer og tiltag, der fremmer demokratiske værdier og principper;

90. opfordrer Kommissionen og medlemsstaterne til at overveje at deltage i en proces med fokus på at forbedre administrative

---

1 Europol, "AI and policing – The benefits and challenges of artificial intelligence for law enforcement", Den Europæiske Unions Publikationskontor, 2024.

procedurer og praksisser, der har indvirkning på centrale demokratiske processers funktion og udøvelsen af kontrolforanstaltninger i overensstemmelse med EU's etablerede, fælles principper;

Horisontale henstillinger

91. anerkender Kommissionens rapport om retsstatssituationen som et vigtigt forebyggende redskab til at overvåge retsstatssituationen i hele EU, fremme dialog mellem medlemsstaterne og komme med retningslinjer for reformer på områder såsom domstolenes uafhængighed, bekæmpelse af korruption, mediefrihed og andre kontrolforanstaltninger;

92. anerkender, at Kommissionens rapport om retsstatssituationen er blevet mere omfattende, siden den blev indført i 2020; beklager imidlertid, at væsentlige elementer fra Parlamentets beslutning fra 2016 endnu ikke er blevet gennemført, og at Kommissionen ikke fuldt ud har efterkommet de henstillinger, som Parlamentet har fremsat i sine tidligere beslutninger; mener, at disse henstillinger fortsat er gyldige, og gentager dem; opfordrer til, at der i den årlige rapport medtages vigtige manglende elementer i Venedigkommissionens tjekliste for retsstatsprincippet såsom forebyggelse af magtmisbrug, lighed for loven og ikkeforskelsbehandling; gentager sit standpunkt om, at rapporten bør dække alle værdierne i artikel 2 i TEU i deres fulde udstrækning, da disse værdier ikke kan betragtes isoleret; anmoder Kommissionen om at undersøge, hvordan alle rapporter vedrørende retsstatsprincippet eller grundlæggende rettigheder, såsom årsberetningerne om overholdelse af chartret eller rapporten fra FRA, kan offentliggøres inden for en ensartet tidsramme for at muliggøre en overordnet drøftelse af disse spørgsmål på samme tid; beklager imidlertid, at der trods den stigende desinformation, propaganda og informationsmanipulation rettet mod europæisk demokrati endnu ikke er taget hensyn til en lignende peer review-praksis blandt medlemsstaterne til støtte for indsatsen fra OSCE's Kontor for Demokratiske Institutioners og Menneskerettigheder;

93. opfordrer Kommissionen til at udvide rapportens anvendelsesområde næste år; insisterer på, at Kommissionens rapport om retsstatssituationen for 2025 skal dække hele anvendelsesområdet for artikel 2 i TEU og indeholde bredere indikatorer, såsom mediernes uafhængighed, civilsamfundets rolle, grundlæggende rettigheder, akademisk og kunstnerisk frihed, ligestilling mellem kønnene, beskyttelse af minoriteter og udsatte grupper, respekt for folkeretten, frie og retfærdige valg og de demokratiske institutioners funktion, med henblik på at give et mere fuldstændigt billede af retsstatsstandarderne i hele EU og i kandidatlande og potentielle kandidatlande;

94. opfordrer Kommissionen til at offentliggøre de kriterier, den anvender til at udvælge oplysninger fra civilsamfundet, internationale organer, nationale myndigheder og andre interessenter i forbindelse med sin afrapportering om retsstatssituationen; gentager sin opfordring til Kommissionen om at anmode Den Europæiske Unions Agentur for Grundlæggende Rettigheder om at yde metodologisk rådgivning og udføre sammenlignende forskning for at tilføje præciseringer på centrale områder i årsrapporten i betragtning af de iboende forbindelser mellem de grundlæggende rettigheder og retsstatsprincippet;

95. opfordrer Kommissionen til at anvende et klarere sprog og gennemsigtige vurderingsregler til at evaluere overholdelsen af de værdier, der er fastsat i artikel 2 i TEU; gentager sin opfordring til Kommissionen om klart at skelne mellem systemiske og isolerede tilsidesættelser af retsstatsprincippet i medlemsstaterne for at undgå risikoen for at bagatellisere de mest alvorlige overtrædelser af retsstatsprincippet og gøre det klart, at når værdierne i artikel 2 i TEU systematisk, bevidst og groft krænkes over en periode, kan medlemsstaterne ikke opfylde alle de kriterier, der definerer et demokrati; anfører, at henstillingerne i højere grad bør afspejle negative undersøgelsesresultater i rapporten og være mere detaljerede; mener, at vurderingen af, om foregående henstillinger er efterkommet, bør være mere præcis og kvalitativ, ikke kun baseret på lovgivningsmæssige ændringer, men også på reel og uafhængig dokumentation for gennemførelsen heraf i praksis; opfordrer Kommissionen til at gennemføre besøg på stedet og foretage vurderinger baseret på konkret og uafhængig dokumentation for gennemførelsen i praksis;

96. advarer om, at manglende sammenkædning af overvågningen med reelle konsekvenser risikerer at mindske rapportens relevans i medlemsstaterne; opfordrer til større fokus på at gennemføre landespecifikke henstillinger med tidsfrister og målbare benchmarks, herunder, hvor det er relevant, henvisning til eksisterende udtalelser fra internationale organer (f.eks. Europarådets Venedigkommission og FN's særlige rapportører) eller relevante retsafgørelser (herunder fra Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol); opfordrer Kommissionen til at præcisere de mulige konsekvenser i tilfælde af manglende overholdelse, herunder ved at henvise til specifikke instrumenter fra værktøjskassen, som omfatter budgetværktøjer og finansieringsbetingelser; mener, at visse tilsidesættelser af værdierne berettiger til øjeblikkelige håndhævelsestiltag, og at andre tilsidesættelser kræver, at henstillingerne gennemføres hurtigst muligt; opfordrer indtrængende medlemsstaterne til at gennemføre henstillingerne i tidligere rapporter og roser dem, der ikke blot har gennemført henstillingerne, men også har overgået de fastsatte standarder;

97. bemærker, at den valgte dato i juli for offentliggørelse af den årlige rapport om retsstatssituationen ikke er befordrende for at skabe tilstrækkelig synlighed, og at dette modarbejder rapportens tilsigtede formål om at give anledning til en reel offentlig debat om dens konklusioner; opfordrer indtrængende Kommissionen til at genoverveje offentliggørelsesdatoen og gøre mere for at udbrede kendskabet til dens konklusioner i samtlige medlemsstater;

98. minder om, at beslutninger, som EU-institutionerne træffer eller undlader af træffe, ofte påvirker retsstatssituationen i medlemsstaterne; kritiserer, at status for retsstatssituationen i EU-institutionerne stadig ligger uden for dækningsområdet for Kommissionens rapport om retsstatssituationen 2024; anmoder om, at der i Kommissionens rapport om retsstatssituationen for 2025 medtages et kapitel om EU's overholdelse af retsstatsstandarderne baseret på en uafhængig revisionsmekanisme;

99. foreslår en omfattende interinstitutionel mekanisme for demokrati, retsstatsprincippet og grundlæggende rettigheder, der omfatter alle de værdier, der er fastsat i artikel 2 i TEU, og som inddrager alle EU-institutioner, medlemsstater og kandidatlande med henblik på at fremme ensartethed; understreger, at det er nødvendigt at sikre fuldstændig uafhængighed og objektivitet i dette organs sammensætning og funktion, samtidig med at dets mandat tilpasses specifikt til håndtering af retsstatsmæssige udfordringer;

100. mener, at den interinstitutionelle dialog og det interinstitutionelle samarbejde om retsstatsprincippet på EU-plan bør styrkes; beklager, at Kommissionen og Rådet hidtil har afvist dets tilbud om at indgå en interinstitutionel aftale om demokrati, retsstatsprincippet og de grundlæggende rettigheder; bekræfter på ny sin vilje til at genoptage forhandlingerne om en sådan aftale; opfordrer i mellemtiden de øvrige institutioner til i det mindste at undersøge mulighederne for et udvidet samarbejde i forbindelse med det foreslåede interinstitutionelle pilotprojekt om demokrati, retsstatsprincippet og grundlæggende rettigheder, som vil bidrage til at øge tilliden imellem institutionerne på en konkret måde, navnlig ved at dele overvågnings-, dialog- og mødepraksisser med hinanden; opfordrer Rådet til at gøre sin dialog om retsstatsprincippet mere inklusiv ved at indbyde andre institutioner såsom Venedigkommissionen, menneskerettighedskommissæren og repræsentanter for Parlamentet til sine møder; mener, at Rådets dialog om retsstatsprincippet bør blive mere interaktiv med systematisk tilvejebringelse af feedback; opfordrer medlemsstaterne til at investere i passende forberedelser på denne dialog; understreger, at større gennemsigtighed vil fremme dialogen om retsstatsprincippet i Unionen, og opfordrer derfor Rådet til at stille detaljerede, offentligt tilgængelige konklusioner til rådighed; opfordrer indtrængende Rådet til at samarbejde med de nationale parlamenter for at styrke det demokratiske tilsyn med

medlemsstaternes overholdelse af EU's retsstatsstandarder; understreger, at rapporten om retsstatssituationen bør være evidensbaseret og objektiv og rettet mod medlemsstaterne og EU-institutionerne og bør omfatte forebyggende og korrigerende foranstaltninger;

101. opfordrer medlemsstaterne til at sikre, at nødforanstaltninger, der vedtages som reaktion på kriser (såsom pandemier eller sikkerhedstrusler), er underlagt regelmæssig parlamentarisk kontrol og domstolsprøvelse og er strengt tidsbegrænsede og forholdsmæssige;

102. mener, at samarbejdet mellem EU og internationale organisationer såsom Europarådet, OSCE og FN om fremme og forsvar af demokrati, retsstatsprincippet, de grundlæggende frihedsrettigheder og menneskerettighederne, herunder mindretals rettigheder, bør styrkes yderligere;

103. tilskynder medlemsstaterne til at udvikle og gennemføre omfattende folkeoplysningsprogrammer, der fremmer forståelsen af demokratiske institutioner, retsstatsprincippet og grundlæggende rettigheder blandt borgere i alle aldre;

104. beklager dybt, at Kommissionen ikke har indarbejdet mange af Parlamentets gentagne anmodninger vedrørende Kommissionens rapporter om retsstatssituationen; forlanger, at Kommissionen senest den 31. december 2025 udsender en meddelelse med nærmere oplysninger om, hvilke af de anmodninger, som Parlamentet har vedtaget vedrørende Kommissionens rapporter om retsstatssituationen siden 2021, som Kommissionen vil gennemføre, hvilke af anmodningerne den ikke vil gennemføre, samt hvorfor;

105. glæder sig over, at Kommissionens rapport om retsstatssituationen er blevet udvidet til også at omfatte kandidatlande, nemlig Albanien, Montenegro, Nordmakedonien og Serbien, hvilket understreger, at EU's grundlæggende værdier ikke kun skal respekteres af de nuværende medlemsstater, men også af fremtidige medlemmer under tiltrædelsesprocessen; opfordrer til en nøje evaluering af retsstatsprincippet i alle lande i en tiltrædelsesproces; opfordrer Kommissionen til at fremsætte konkrete henstillinger til tiltrædelseslandene om retsstatssituationen og til at sikre overensstemmelse med udvidelsesrapporten; forventer, at Kommissionen medtager alle kandidatlandene i sin rapport om retsstatssituationen 2025;

°

° °

106. pålægger sin formand at sende denne beslutning til Rådet, Kommissionen, Den Europæiske Unions Agentur for Grundlæggende

Rettigheder, Europarådet samt til medlemsstaternes regeringer og parlamenter.